

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 1. szám

* Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat *

1999. január

BÉKÉS, BOLDOG ÚJESZTENDŐT KÍVÁNOK!

Tisztelt Olvasók!

Karácsony táján, az év vége felé, újesztendőre várva, baráti, családi körökben, szeretteink mellett számot veszünk az eltelt hónapokban történetekről és jövő terveinkről.

Gyomaendrőd életében és az országban is 1998 egyik legfontosabb társadalmi és politikai eseménye a parlamenti választásokat követően, az önkormányzati választás volt.

Ezúton is köszönöm, hogy bizalmukkal megtiszteltek, és Gyomaendrőd város polgármesterének választottak a következő ciklusban is.

1997-ben, amikor a polgármesteri választáson indultam, nyíltan elmondtam, és ma is vallom, hogy a folyamatosság, a kiszámítható jövő, a település fejlődése érdekében, nem kettő, hanem hat évig szeretnék a város érdekében dolgozni.

Az eltelt időszakban munkám folyamán éreztem a lakosság segítő támogatását, és a Képviselő-testület is hosszú távon a jövőért való gondoskodását a mindennapi problémák megoldása mellett.

Az elmúlt év nem volt gondoktól mentes, voltak kudarcok, de jellemzője volt a fejlődés, a működőképesség és eredményesség.

Bízom abban, hogy a következő időszakban, 1999-ben is folytatni tudjuk a megkezdett utat, várakozással tekintek és várom azt a pillanatot, azt a napot, amikor Gyomaendrőd lakossága végre 1999 nyarára egészséges ivóvizet fogyaszthat.

A vízberuházás még be sem fejeződik, de sürget az idő, indulásra kész terveink vannak, és nagy fontosságú feladat a

szennyvízhálózat további fejlesztésére. Folytatni kell a megkezdett utépítést, és útjavításokat is.

Terveinkben szerepel, hogy 1999-ben megkezdődik egy térségi kommunális hulladéktároló telep kialakítása, amely környezetkímélő, és újrahasznosítását is biztosítja a szilárd hulladékok elhelyezése terén, és emellett új munkahelyeket is teremt.

A feladatok, a célkitűzések a lakosság számára megterhelést jelentenek, de számítunk megértésükre és támogatásukra, és bízunk abban, hogy az áldozatok hamarosan Gyomaendrőd város minden lakójánál érezhető javulást eredményeznek.

Az intézményeink működésének biztosítása, az ott dolgozók anyagi megbecsülése, a feltételrendszerek szinten tartása mellett, annak javítása az önkormányzat részére 1999-ben is nagy anyagi megterhelést jelent, de ennek ellenére a város vezetésének fontos feladata a munkahelyteremtő beruházás megindítása, a jövőnk érdekében történő életfeltételek magasabb szintű biztosítása.

Kérem Önöket, hogy higgyenek abban, hogy a település nagy múltja mellett a jelen átmeneti állapot, és a jövő mindannyiunk számára jobb lesz.

Kívánom, hogy mindannyiunk tervei valóra váljanak, ahhoz pedig, hogy a Képviselő-testület célkitűzései megvalósulhassanak, kérem Gyomaendrőd minden lakosának megértését és támogatását.

Mindenkinek békés, eredményekben gazdag, boldog újesztendőt kívánok!

Dr. DÁVID IMRE
polgármester

Önnnek joga van tudni...

hogymiről döntött a Képviselőtestület december 15-i ülésén...

A polgármester úr szóbeli tájékoztatót adott a két ülés közötti legfontosabb eseményekről. Így elmondta, hogy a "körösteréségi" formában is létre jöhet a jelenlegi ismeretek alapján a szilárd hulladék lerakó építése. Hat település már biztosan csatlakozik, mintegy 30 ezer lakossal, 2 település még nem határozott. Szarvas és Csabacsüd egyelőre nem csatlakozik. Időközben megszűle-tett a Város és a Thermix cég közötti meg-állapodás a Sportcsarnok javítása ügyében. Három-millió forintot fizet a cég két egyenlő rész-letben a városnak, 1998 december 31, és 1999. augusztus 31-én. December 9-én felkerült váro-sunk az Internetre*. December elején a testvérváros küldöttei itt jártak, és vadászaton is részt vettek.

A polgármesteri beszámoló után, - amit a tes-tület egyhangúlag elfogadott - szót kért Szabó Istvánné vezető óvónő, aki megköszönte Jakus Imre képviselő úr adományát, amit az Öregszöllősi óvodának juttatott, gyermek játé-kok formájában.

A napirendek közül nagy jelentőséggel bírt a 98 évi költségvetés újabb módosítása. A máso-dik módosítás volt ez, mellyel együtt, az eredeti költségvetés bevételi oldala 504 millió forinttal nőtt, így lett 1,9 milliárd forint, a működési ki-adások eredeti előirányzata 943 millióról 264 millió forinttal nőtt, így lett 1,2 milliárd Ft, ön-kormányzat felújítási előirányzata 17 millióról 30,5 millióra változik (78,3%-os növekedés!) a második módosítás után. Számottevő még az ön-kormányzat fejlesztési és egyéb kiadási növeke-dése, ami 494,5 millióról 589,6 millióra változik, az önkormányzati tartalék növekedése 29,8 mil-lió forint. A KT rendeletben jóváhagyott létszám változásának egyenlege 1 fő növekedés: Csök-kent a létszám: a 2. sz. Ált. Iskolában 105-ről 104-re, 2. sz. óvodában 45-ről 44-re, Katona Jó-zsef Művelődési Központban 9-ről 7 főre, Eü Int. Gondnokságában 4-ről 3 főre. Nőtt a létszám: Családsegítő Szolgálatnál 4-ről 6 főre, Polgár-mesteri Hivatalban 69 főről 73 főre. A Képvisel-őtestület a módosításokat, kérdés nélkül, egyhangúlag elfogadta.

A következő év költségvetési koncepcióját a testület egyeztetésre, és további kidolgozásra al-kalmasnak találta, azzal, hogy vizsgálni kell a bevétel vállalásnak további lehetőségeit, vala-mint a külső források feltárását, el kell készíteni

intézmények felújítási igényeinek rangsorolá-sát, tekintettel a jelenleg kimutatott mintegy 200 milliós hiányra!

A helyi adók vonatkozásában csak két adó-nál történt módosítás, ami természetesen növe-kedés irányába mutat. Jelentős a változás a gépjárműadó estében, (ismertebb néven a súly-adó) ahol is az adóalap minden megkezdett 100 kg után 650 Ft/év, (eddig 480 Ft/év volt), a mo-torkerékpár, lakókocsi, sátras utánfutó adója 3000 Ft/év (2.400 Ft volt). Annyi magyarázatot azért illik ehhez a jelentős növekedéshez hozzá fűzni, hogy ebben az esetben nemcsak a szoká-sos, azaz az inflációkövetés a magyarázat, ha-nem az is, hogy ebből az adóból befizetendő összeget a kormány is jelentősen megemelte. Semmiképpen nem engedheti meg a Város, hogy az itt maradó helyi adó összege csökken-jen, hiszen az utak javításának, az új utak építé-sének a részbeni forrása ebből az adóból származik. Változott még az iparüzési adó mér-téke is, ami a termelőtípusú vállalkozásoknál az évi adó mértéke az adóalap 9 ezreléke, a keres-kezelmi és szolgáltató típusú vállalkozás esetén 1,2%, szeszital, szerencsejáték, erotikus és szexuális árúk árusítása esetén 1,7%. Meg kell említeni, hogy lényegesen változik viszont az adó alapjának a számítási módja (ami lényege-sen kedvez az adófizetőknek, tehát az adó-kulcs-emelés mellett az adóalap csökken). Az alkalmi jelleggel végzett piaci, vásároló jellegű tevékenység napi átlány összege 400 Ft, szesz-ital, szerencsejáték, cirkuszi, mutatványos szolg. 1.200 Ft. Alkalmi jelleggel végzett építő-ipari, nyomvonalas létesítmény, és egyéb szere-lési, kivitelezési munkák, szaktanácsadás, természetierő feltárás, kutatás esetén a napi átlány összege a foglalkoztatott létszámtól függ, napi 2000-5000 Ft-ig terjed az adó fizetési köte-lezettsége a nem helyi illetőségű vállalkozónak. Növekedtek a vásárlói, piaci díjtételek is, vala-mint a helyi járatú autóbusz menetjegyek és bérletek árai. A helyi autóbusz menetdíj tétele január elsejétől: egy útra (menetjegy) 60 Ft, do-gozói bérlet 1.440 Ft, tanuló, nyugdíjas bérlet 430 Ft. Ezenkívül emelte az önkormányzat a tá-mogatását a helyi közlekedést lebonyolító cég felé, mintegy 15%-kal. A háztartási hulladék (szemét szállítás) díjtétele, kertés házban 1870 Ft/év, lakótelepen 2210 Ft/év, 5 köbméter zárt konténer (Nagylapos és Öregszöllő) 2834 Ft/év. Jó hír az adózók felé, hogy a kommunális adó fizetési kötelezettség alól mentesül 1999-ben az a magánszemély, aki, a helyi kábel TV megva-lósításhoz anyagilag hozzájárul. Döntött a tes-tület abban is, hogy a civil szervezetek támogatására alapot hoz létre, ami az éves köl-tségvetés eredeti, működési költségé-nek 0,75%-a, növel-ve az infláció mértékével.

Gyomaendrőd város és Hunya Köz-ség Önkormányzata a gyermekjóléti szolgálat feladatait 1999-es évben is együttműködési megállapodás kere-tében végzi.

A testület elfogadta az intézmények finansi-rozási helyzetéről szóló helyzetértékelést. A de-cemberi ismeretek szerint egyetlen intézmény lesz évvégéig, amely többlettámogatással tudta megol-dani az 1998-as kiadásait. Kamatmentesen meg-előlegezte a testület a Bethlen Szakképző Iskolának a sertéstelep beruházási fejlesztési ki-adásának részbeni összegét. Az ált. tartalékalap terhére történik a 8,3 millió forint folyósítása. Ugyancsak segítségére volt az Önkormányzat a Bethlen iskolának a balesetes gépjármű gondjának megoldásában. Felhatalmazta a testület a polgár-mestert, hogy a Vállalkozásfejlesztési Alapítvány gyomaendrődi alirodájának működtetésére új szempontok alapján készítsen elő együttműködési megállapodást. Gurin László helybeli lakosnak került értékesítésre a 9,9 ha felhagyott vasúti pá-lyatest. Az ivóvíz beruházás helyzetéről szóló be-számoló elfogadásra került azzal, hogy a további fejlesztési munkák előkészítő tárgyalásait a Viz-művekkel, valamint a szerződéstervezetet, a terve-zési munkákat készítsék elő, és így **Nagylapos ivóvízellátása** a város vízellátó rendszeréről le-gyen megoldva.

Jövő év március 30-án lesz 10 éve annak, hogy városás kiáltották ki településünket. Az ország millenniumi ünnepre is készül. Államiságunk és kereszténységünk ezredik évfordulójára is méltón illik megemlékezni, ezért a testület úgy döntött, hogy létrehoz egy bizottságot az ünnepségek elő-készítésére. A bizottság tagjai: Dr. Dávid Imre, Dezső Zoltán, Gellai Imre, Babos László, Dr. Csorba Csaba, Hack Mária, Hajdú László, Hangya Lajosné, Hornokné Németh Eszter, Iványi László, Jenei Bálint, Kóris Györgyné, Dr. Kovács Béla, Ladányi Gáborné, Mészáros Vendel, Papp Lajos, Sipos Tas Töhötöm, Dr. Valach Béla.

Zárt ülés döntése volt ugyan, de elmondom, hogy a polgármester javaslatát, igen nagy örömmel fogadta a testület, amelynek értelmében egy ad hoc bizottság döntése alapján még karácsony előtt 100 mázsa fa került szétosztásra. Családon-ként 5 mázsa fát kaptak azok, akik egyébként a pénzügyi és önkormányzati keret rendelkezései alapján nem kaphattak volna tüzelőli támogatást. Az időseknek kiosztott ajándécsomag mellett ez volt még a testület karácsonyi ajándéka a város rá-szorultjainak.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA
önkormányzati képviselő

* Szerkesztői megjegyzés:

Tudjuk, hogy a szóbeli nyilatkozatoknál nem mindig sikerül a nyilatkozónak pontosan fogal-mazni. Az is igaz, hogy aki a nyilatkozatot leírja, nem biztos, hogy minden szót pontosan értett, megértett, feljegyzett. Bizonyára ennek köszönhe-tő ez a pontatlanság. A város már korábban felke-rült az Internetre, hisz a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola honlapja már két éve jelen van az Interneten. A honlapnak van egy "Gyomaendrőd" menüpontja, ahol három nyel-ven: magyarul, németül és angolul olvasható rö-vid tájékoztató városunkról, két éve, itt:

<http://www.szikszi.hu/isk/gellert>

Egyébként szívből örülünk, és gratulálunk a gyönyörű kiállítású városi honlaphoz. Talán el-mondható az is, hogy a Városunk újság, és a Szent Gellért Katolikus Iskola is segítette a városi hon-lap készítőit, amikor anyagot bocsájtott a rendel-kezésükre.

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204.

(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK

MKDSZ Karácsony

December 12-én a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezete megtartotta hagyományos karácsonyi ünnepségét, mely jótékony jellegű volt.

Vaszkó András szervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket. Szomorúan állapította meg, hogy az idei ünnepet beáryékolja a Kelet-Magyarországon és Kárpátalján történt árvízi katasztrófa. Elmondta, hogy a vacsora költségeihez való hozzájárulást és a tombola bevételét az árvízkarosultaknak ajánljuk fel, melyet a Magyar Karitásznak adunk át.

A tagok gyermekei és unokái szép, az ünnephez méltó műsorral tették még ünnepélyesebbé az estét.

Plébánosunk, László atya olvasta fel az evangéliumot.

Gyuricza Bernadett elszavalta József Attila. Betlehemi királyok c. versét, amit gitárral kísért Nagy Ági. Majd közös éneklés következett. Ezután Véha Rita szavalta el Szabolcska Mihály: Karácsony c. versét. Utána Ungvölgyi János meghatóan adta elő Márai Sándor: „Mennyből az angyal” c. versét, melyet a költő 1956 emlékére írt.

Az ünnepséget Tímár Máté két versével fejeztük be, melyet Császár Ferenc adott elő, amit a jelenlévők nagy tetszéssel fogadtak. Császár Ferenc ezzel a két verssel emlékezni és emlékeztetni kívánt a 77. életévébe lépett író barátunkra.

VÉHA LÁSZLÓNÉ

TOTÁL VEGYESÁRUK
ÜZLETHÁZA

LEGÚJABB AJÁNLATA:

(Endrődi u. I. Háztartási Bolt)

Tel: 386-637, vagy 06-20-9254-663

Étolajl literes 236 Ft/l, kimérve 210 Ft/l. **Állandóan kapható, és itt a legolcsóbb!**

Burgonya, hagyma, alma

Kapható még: Káposzta, répa, zöldség, déli gyümölcsök: narancs banán, stb.

Egyéb áruk: Hipó kimérve 20 Ft/l, zoknik 70.-Forintért, nagy törölközők 350 Forintért, továbbá ponyvák, gumicsizmák I. oszt. 2.100 Ft.

KÖZLEMÉNY

A Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény - Városi Képtár - értesíti kedves közönségét, hogy kiállításai 1998. december 20-tól 1999. március 1-ig csak előzetes bejelentéssel látogathatók.

Bejelentkezni a látogatás előtt legalább egy héttel a 386-777-es telefonszámon, vagy személyesen a Katona József Művelődési Központban lehet.

Befejezte működését a Körös Termál Hotel Rt.

... az, ki hinni, tenni nem mer,
Önmagát ássa el az az ember!
(Tímár Máté)

Az Rt. december 18-án megtartott Közgyűlése úgy határozott, hogy a cégbejegyzés előtt, jogutód nélkül megszűnteti tevékenységét, és a részvényesekkel elszámol. Az igazgatóságnak be kellett látni, hogy hosszú időn át nem tartható fenn az az állapot, mely szerint a költségek túllépik a bevételeket. A veszteség előbb-utóbb a részvényesi tőke feléléséhez vezetett volna.

Sajnos a részvénytársasági forma törvény szerinti működtetése olyan nagyarányú pénzügyi terheket jelentett, amelyeket a pénzügyi tőke kamatai ma már nem bírtak el. (Mindnyájan tapasztaljuk, hogy a betétek kamatai folyamatosan csökkennek). Sajnos nem sikerült az Rt-nek arra az átmeneti időre, amíg a beruházást megkezdhetné volna semmi olyan tevékenységet találni, aminek az eredménye legalább a 0 szaldót biztosíthatna volna. Ilyen irányú törekvése volt többek között az Igazgatóságnak a „Nyugdíjas panzió” létrehozása, de mint tudvalévő ennek az építését az Önkormányzat valósítja meg.

Csak a köszönet hangján szólhatunk azokról a részvényesekről, akik magukévá tették a Kiszréti Gyógyászati Alapítvány eredeti célkitűzését, és Hunya István részvényes kezdeményezésére ők is úgy határozottak, hogy részvényüket, illetve az elszámolás után részvényükre jutó összeget teljes mértékben a Kiszréti Gyógyászati Alapítványra engedményezték.

Ez a nagylelkű lépés tette lehetővé, hogy az Alapítvány az Rt-be apportált 9,2 ha földet teljes egészben visszakaphatta. Ezzel a részvényesek bizonyították, hogy nagy többségben nem adják fel a reményt a gyógyászati egykori megépítésére.

Az Alapítvány további terveiről következő számunkban szólnak.

CSÁSZÁR FERENC

KÖZÖSSÉGI HÁZ JANUÁR HAVI
PROGRAMJA

13-án 17 órakor Cukorbeteg klubja.

22-én 17 órakor Pótszilveszter a Magányosok klubja szervezésében.

30-31-én 8 órától Galambkiállítás.

Megtekinthető: szombaton 18 óráig,

Vasárnap 13 óráig.

BÉKÉS, BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNNAK A KÖZÖSSÉGI HÁZ DOLGOZÓI!

VÍZPARTI TELEK BÉRELHETŐ

A Sóczó-zugban telek megművelésre kiadó.

Érdeklődni lehet Décsi utca 10-ben Tel.: 285-319.

AZ IDŐS EMBEREK KÖSZÖNTÉSE

Karácsony előtt a város Idősek Otthonaiba a képviselők ellátogattak, és szerény ajándékkal kedveskedtek az ott lakóknak. Advent 3. vasárnapján a Blaha úti otthonban Császár Éva képviselő asszony ünnepi köszöntője után a jelenlévők részt vettek Vargyas Emil káplán atya által celebrált szentmisén. Ezt követően együtt énekeltek a karácsonyi énekeket. Az ünnepségen részt vett Gellai Józsefné, valamint az MKDSZ részéről Szabó Zoltánné.

*

A következő héten Jakus Imre képviselő úr az öregszoelői és nagylaposi otthonba látogatott ajándékával, Gellainé kíséretében.

*

December 22.-én szinte minden képviselő részt vett a Mírhóhátú Otthon ünnepségén, ahol a polgármester úr köszöntője után meggyújtotta a 4. adventi gyertyát, mintegy jelezve, hogy vége a „várakozás” idejének, rövidesen itt van a Karácsony. Ady Endre versének szavallata, valamint az áhítattal énekelte karácsonyi énekek ezt a hitet meg is erősítették. Ifj. Dógi János képviselő úr adta át az otthonnak az ajándékát.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkesillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

DINYA ILLÉS

és a Dinya
"nemzetség"

(Endrőd 1899-1967)

A török megszállás után egy évszázaddal is jóval tovább lakatlan puszta volt Endrőd, és azok az egykori települések is, melyeknek területe Endrödhöz csatoltatott, mert azok újratelepítése nem történt meg. Így került hozzánk Sima, Décse, Nyárszeg és Csejt egykori területe egészben vagy részben.

Az újra telepítés 1731-ben a törökök elől elmenekült egykori lakók leszármazottai, részben az ország más tájairól érkező "palóc-magyar" és tót népcsoportokból tevődött össze. Az Északnyugati Felvidéken lévő Detváról, és a Mezőberény környéki Nemes-Kerekiből érkeztek új rajok.

A Dinya név eddigi ismerete szerint az 1700-as évek második feiében található fel Endrödnél. Az ide telepedett Dinyák iparral foglalkoztak. Dinya Lajos elismert szabó mester volt, aki a Céh köztisztvisletben álló mestereként volt ismert. Felesége Hidli Emília öt fiúgyermeket szült: Vilmost (1887), Lajost (1889), Ambrust (1890), Józsefet (1896), és a legfiatalabbat, Illést 1899-ben.

A gondos szülők valamennyi gyermeküket "tisztos ipari" szakmára irányították.

Vilmos apja szakmáját folytatta. Endrőd egyik legkiválóbb szabó mestere volt, aki az Ipartestület vezetője és az Egyháztanács pénztárosa is volt évek hosszú során. Két gyermekük Ilona tanítónő, fiuk (Dinya) Radnóti Vilmos dr. jogot végzett, s főhadnagyként a II. világháborúban súlyos sebesülést szerzett.

Lajos, szintén ipari szakmát szerzett, katonai szolgálatát letöltve szakaszvezetői ranggal vett részt a háborúban. Az orosz, a szerb, végül az olasz fronton tett bizonyosságot hősi hazaszeretetről, melyeket a kapott kitüntetések tanúsítottak. Életét Doberdónál hősi halállal zárta. Neve ma is olvasható az endrödi Hősök szobrán.

Ambrus kádár mesterséget tanult. Mivel szülei elleneztek házassági szándékát, egész életét magányosan élte le.

József, a negyedik, cipész lett. Egész életét szorgalmas munkában töltötte. A szövetkezés korai formáját valósította meg Hegedűs mesterrel társulva. Több fiatalember fejlődését, boldogulását segítették. Három gyermekük született, Erzsébet, Klári, és József. Erzsébet és Klári itthon élnek, József nyugdíjas katonatisztként Pest mellett él családjával.

Illés, a legfiatalabb, akiről történetünk szól, kicsi gyermekkorától a gépek megszállottja volt. Nyugtalan, állandóan tervező, lehetlenséget nem ismerő, modern ember volt. Az 5. és 6. elemi az akkori igazgató-tanító: Bence Sándor keze alatt végezte. Azután Mezőtúrra szerződött inasnak a környéken jól ismert Balla Ferenc géplakatos mester műhelyébe. Aztán, hogy képességét emelje, Szegeden vállalt segédi munkát. Jónévű szakmabeli társai Elek Elek, a későbbi mozigépész és Szabó Bálint szélmolnár voltak. Terveztek és "alkottak." Illés már fiatalon kellő tekintélyt, elismerést szerzett iparos társai között. Endrödnél egyedüli "géplakatos és autógén-hegesztő" tudásán túl, mérleghitelesítő és kerékpárszerelő is volt. (1920 táján ez nem megvetni való tudomány volt) Tanulóiból (az inasokból) kiváló szakemberek lettek: Dinya Elek, Szakálos Béla, Szabó Dezső és sokan mások. Bármilyen gép javítását nyugodtan rá lehetett bízni. Felesége Csúvár Gizella, aki ügyes varrónő is volt, három gyermekük, Katalin, László, Illés nevelésében is méltó társa volt. Katalin a családi vegyes boltjukban kereskedőként dolgozott, László Budapesten tanulta az esztergályos szakmát, és a fiatal Illés a családi műhelyben apjától tanulta a mesterséget. Ma már Katalin és Illés nyugdíjasok, László pedig sikeres vállalkozóként dolgozik Endrödnél.

Illés az iparosok által szervezett Dalárda oszlopos tagja volt. Sok elismerést szereztek a megyében, sőt országos versenyeken is. A helyi labdarúgás népszerűsítésében is fontos szerepet játszott. Szabadidejét legszívesebben az Ipartestületben töltötte, ahol szöveközéseiket fontos közügyek megvalósításában is hasznosították (tűzoltóság, falusi színjátszás). Az inasok vizsgáztatásában is elismert munkát végzett. Érdeklődési körét bizonyítja, hogy mint cséplőgép tulajdonos önjárogó gép működtetésében is otthon volt. Az egyház segítője is volt: a régi gyönyörű mozaik-templomablakok felszerelését is rá bízta. A harangok karbantartása is az ő tiszte volt. Sőt az oroszok bejövetelkor a tankok által megromcsolt torony tartó vasoszlopait is ő javította ki, ebben a veszélyes hegesztési munkában 14 éves László fia is tevékenyen részt vett.

Felesége 1956-ban bekövetkezett halála után rövid időre Garára költözött. 1966-ban visszajött, majd 67-ben fejezte be szorgos, gondos, értékes földi életét. A Szarvasvégi Temetőben pihen hűségese felesége mellett. Három gyermeke, azok házastársai, három unokája, és hat dédunokája él. Nagyszámú ismerősei, barátai, keresztgyermekai, a "falu népe", még 100 év múltával is őrzik szívükben hasznos, értékes életének sok-sok emlékét.

MÁRTON GÁBOR

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1557. jan. 1. Kolozsvár, **Bocskay István**, (†Kassa 1606. dec. 29.) 1605-6-ban Erdély fejedelme.

1823. jan. 1. Kiskörös, **Petőfi Sándor**, (†Fehéregyháza 1849. júl. 31.) költő, műfordító, újságíró, a szabadságharc hősi halottja. A többszáz verseiből aligha lehetne rangsorolni, így csak egyet, a Nemzeti Dalt említjük.

1999. jan. 1. **A Béke Világnapja**.

1827. jan. 3. Békéscsaba, **Haán Antal**, (†1888. május 9. Capri szigete) festő, főleg ol-

tárképeket és portrékat festett. Az ő etruszk gyűjteményéből alakult 1847-ben a Békés Megyei Múzeum.

1922. jan. 3. Budapest, **Nemes Nagy Ágnes**, (†1991. aug. 23. Budapest) költő, műfordító, esszéíró. Racine, Moliere, Brecht drámáit, Burns, Shelley, Hugo verseit fordította magyar nyelvre.

1766. jan. 6. Debrecen, **Fazekas Mihály**, (†1828. febr. 23. Debrecen) költő, botanikus, a plebejus népiesség egyik első megszólaltatója. Főműve a Ludas Matyi.

1897. jan. 6. Balmazújváros, **Veres Péter**, (†1970. ápr. 16.) író, politikus, Kossuth díjas. Önéletrajzi írásai álltak munkássága előterében: Az Alföld parasztsága, Gyepsor, Falusi krónika. Részt vett az 1945 utáni politikai életben is.

1885. jan. 9. Bártfa, **Jaschik Álmos**, (†1950. okt. 12. Budapest) grafikus. 1910-es években Kneréknek is dolgozott. Az Iparrajz Iskola tanára, 1935-től a Nemzeti Színház díszlettervezője. Kezdetben a szecesszió, később a magyaros elemeket felhasználó dekoratív stílus jellemezte.

1878. jan. 12. Budapest, **Molnár Ferenc** (†1952. ápr. 2. New York) Drámaíró, író, publicista, nevezetes művei között találhatjuk a Pál utcai fiúk c. regényét, melyet később színpadra vittek, és remek filmet készítettek belőle.

1907. jan. 15. Kolozsvár, **Kolozsvári Grandpierre Emil**, (†1922. máj. 11. Budapest) író, kritikus, műfordító.

1847. jan. 16. Szklabonya, **Miksa Kálmán**, (†1910. máj. 28.) író, újságíró, szerkesztő. 1847-ben adta ki első elbeszélés kötetét, melyet számtalan regény, novella követett. Sok művét vitték filmszalagra is. Jókai és Móricz mellett a magyar széppróza legnagyobb mestere. Aligha lehetne kiválasztani műveiből a legnagyobbat, csak említve: Jó palócok, Tóth atyafiak, A tisztelt ház, Szent Péter esemője, Noszty fiú este Tóth Marival, Különös házasság, A fekete város)

1895. jan. 17. Hemádszentiván, **Mécs László**, (†1878. nov. 9.) papköltő. Életútjáról sok mindent elárul maga is verseiben, melyekben igazi lírikus módjára, mindig primer hevülettel fejezte ki érzéseit, benyomásait. A két világháború között ünnepelet költő volt. Utolsó éveit Pannonhalmán töltötte.

1907. jan. 18. Budapest, **Ferencsik János**, (†1984. jún. 12. Budapest)

1889. jan. 20. Budapest, **Sik Sándor**, (1963. szept. 28. Budapest) költő, író, szerkesztő, piarista pap, Kossuth díjas, a Vigília c. katolikus folyóirat főszerkesztője volt.

1823. jan. 21. Alsó-Sztrégova, **Madách Imre**, (†1864. okt. 5. Alsó-Sztrégova) drámaíró, költő, főműve: Az ember tragédiája.

1999. jan. 22. **A Magyar Kultúra Világnapja**. Kőlcsey Ferenc 1823-ban e napon fejezte be a HIMNUSZ megírását.

1826. jan. 25. Kolozsvár, **Gyulai Pál**, (†1909. nov. 9. Budapest) író, költő, irodalomtörténész, kritikus. 1848-ban a kolozsvári forradalmi ifjúság egyik vezetője. Ő írta az első monográfiát Vörösmarty Mihályról, Petőfi életművének első részletes elemzője. 1870 után kritikáiban egyre inkább tért hódít a konzervativizmus. A 70-es években az Akadémia nyelv és széptudományi osztályának titkára, a Kisfaludy Társaság elnöke, egyetemi tanár.

1991. jan. 26. Nemzetközi Vámnapp.

1844. jan. 28. Nyíregyháza, **Benczúr Gyula**, (†1920. júl. 16. Dolány) festő, főbb művei a Magyar Nemzeti Galériában látható a Hunyadi László búcsúja és Vajk megkeresztelése. A történelmi témák mellett kedvelt arcképfestő volt.

1889. jan. 28. Nyíregyháza, **Diener Dénes Rudolf**, (†1956. aug. 3. Budapest) posztimpreszionista festő, Ferenczy Károly növendéke, 1924-től 1931-ig Párizsban élt. Képeit csillogó, derűs színek, intim hangulat jellemzik.

1804. jan. 31. Szücsi, **Bajza József**, (†1858. márc. 3. Pest.) Költő, író, kritikus, szerkesztő. Két ízben volt a Nemzeti Színház igazgatója. A szabadságharc után írott versei a forradalomhoz való hűségéről tesznek tanúságot. A harmincas években az Auróra, az Atheneum, folyóiratokat szerkesztette, 1849-ben pedig Kossuth lapját, a Futárt.

1837. jan. 31. Györköny, **Tolnai Lajos** (†1902. márc. 19.) Költő, író, szerkesztő. A dualizmus korában kibontakozó magyar kritikai prózairodalom jelentős alakja. 1868-ban Marosvásárhelyen 16 évig ref. lelkészként élt. Ott alapítja meg a Kemény Zsigmond társaságot.

1505-10 között Baranya megyében született **Tinódi Sebestyén**, elhunyt 1556 január végén, Sárovaron. A XVI. századi magyar históriás énekirodalom legnagyobb alakja. Dalait lantkísérettel adta elő, így Tinódi Lantos Sebestyénnek is nevezték.

A Körgát védte a községet

„Jön az árvíz! Jön az árvíz! hangzék,
S tenger láttam, ahogy kitekinték”

„csavargott”. A teljes szabályozás befejeztével, 1894-ben már mindössze hat és fél km. hosszú lett a folyó medre. A munkák folyamán 11 holtgátat vágtak le a folyóról. Közülük 3 nem nyúlik a gáton kívülre: Borbély-Körös, Kenderázató, Nagyfok, a többi alaposan túl nyúlik a védőgátakon: Fűzfűzfás-zug, Templom-zug, Csókási-zug, Rév-zug, Sóczó-zug, Bónom-zug, Kecskés-zug, Pap-zug, és a Peresi holtgát, amely a leghosszabb, mintegy 20 km, s nagy része már Szolnok megyében fekvő Mezőútr határban van. A Köröstől északkeletre itt folytat tovább a Hortobágy-Berettyó, mely a szabályozás óta, levágva, csatamaként szolgál.

Tisztelet a folyószabályozást megtervező eszmének, és az azt végrehajtó kezdeknek, melyek az akkori technika eszközeivel - ásó, lapát, csákány, kubikos talicska és kordévalósal - meg sok ezer kubikos verekjékével. Hány millió köbméter földet mozgattak meg! hordták el a gátépítések-

hez, a levágott medrek elzárásához, az új meder megásásához!

A szabályozás előtt **Körgát** védte a községet. Részben ma is meg van épségben, pl. a Központi temető északi oldalán, és a Vásártérmel.

Emlékezetes nagy árvizek voltak: 1784, 1788, 1806, 1816, 1855, 1874, 1876, 1879, 1881, 1888, 1915, 1919, 1966, 1970, 1974, 1980-ban.

Szerencsére, most kegyesebb volt hozzánk folyónk, mely tájunk életében örök főszereplő. Meghatározza az itt élők életét, foglalkozását, műveltségét, ivóvizet adott emberek, állatoknak, halat, dús növényzetet biztosít, nádat az építkezéshez, energiát adott a vízimalmoknak, utat a hajóknak, pihenést az üdülőknek, alkalmat az öntözéses gazdálkodáshoz. De adott halált, pusztulást, nem kímélt emberi életet. Környékünk az ország egyik legmélyebben fekvő tája: cca. 89 m az Adria fölötti szintje. Néhány vízállásint alakulása az áradásokkor: 1881-ben 657 cm, 1915-ben 808 cm, 1919-ben 873 cm és 1966-ban 973 cm.

Tisztelet és köszönet adassék mindazon névtelen hősöknek, kik munkájukkal és eszükkel hozzájárultak az árvíz veszedelem megakadályozásához, és azoknak is, kik hozzájárultak a tragédiák okozta bajok és környék megszüntetéséhez.

MÁRTON GÁBOR

A múlt évben hihetetlenül sok baj leselkedett az emberekre; Sok-sok eső hullott. (Mert az is baj, ha valamiből módfelett sok van!) A mezőgazdasági termények egy része nagy kárt szenvedett. A gabonafélék aratása, a takarmánynövények betakarítása, az ipari növények felszedése mind-mind keserves munka volt.

Nemcsak az aszály az ellenség. A Trianon által elszakított területek magyarjai kezdetben Erdélyben, mostanság Kárpátalján S O S jelzést küldtek.

Meghallottuk és együtt érző, segítő szívet-lelékkel fordultunk feléjük; orvosság, élelem, jó ivóvíz, ruhanemű, takarók, pénz, no meg a hazánkba érkező gyermekekről való gondoskodás fényes bizonyosság...Az állam, az egyházak, civil szervezetek...a sok egyéni segítő kéz sietett feléjük.

Nekünk, a Körös mellékén lakóknak is rengeteg keserű emléktünk van a múltból. A Körösök is mennyi veszedelmet hoztak elődeinkre, míg Széchenyi gróf, a folyámszabályozás elindítója, Wesselényi báró az „árvízi hajós”, Vásárhelyi Pál hozzá nem láttak a folyók „megzabolásához”.

1845. December 7-én alakult meg a „Körös-szabályozási Társulat.” Az ár gyorsabb levonulásnak biztosítására községünk (Endrőd) területén lévő kanyarok átvágására is sor került. Endrőd határában a Körös 28 km hosszan

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 5-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.
Szent Gellért Iskola kápolnája: Minden hónap 2. és 4. vasárnapján,
fél 12-kor. (január 10., és 24.)

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsöpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gvoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 15 órakor. Kedden reggel 8-kor.

Vargyas Emil káplán atya hozta szülőhazájából, Erdélyből:

Székelv étkézési ima

*Ki asztalt teritesz az égi madárnak,
Teríts asztalt, teríts szegénynek, árvának,
Nyújts ki Atyánk, nyújtsd ki jóságos kezedet,
Adj az éhezőnek tápláló kenyeret.
Ételben, italban legyen bőven részünk,
Gondviselő Atyánk, szeretettel kérünk. Amen.*

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola igazgatója köszönetét fejezi ki azoknak, akik munkájukkal, adományaikkal segítették az iskola zavartalan működését.

Köszönjük a szülőknek, hogy minket választottak, elfogadták értékrendünket, segítettek az iskola arculatának, szokásainak kialakításában.

Azon munkálkodunk, hogy ez az intézmény ne csak munkahely, hanem második otthon legyen azok számára, akik itt tanulnak, dolgoznak.

Kérjük, a továbbiakban is támogassák iskolánkat, - mert csak közösen, összefogva lesz olyan színvonalú az oktató-nevelő munka, hogy az innen kikerülő gyermekek minden körülmények között meg tudják állni helyüket - emberek maradjanak az "embertelenségben" is.

Szeretnénk, ha tapasztalataikat elmondanák másoknak is, - akik még haboznak, hogy melyik iskolába írassák gyermeküket.

A jövő tanévtől már felső tagozat is működik, melynek minden feltétele biztosított.

Iskolánk nyitott, - a nyolcadik osztály elvégzése után a gyerekek bárhol folytathatják tanulmányaikat.

Kiss Pálné
igazgató

Új egyházközségi képviselőtestület

1998-ban lejárt egész egyházmegyénkben a helyi képviselőtestületek mandátuma, ezért új testületet kellett létrehozni.

Az új testület: Iványi László plébános, Vargyas Emil káplán, Tóth Mihály kántor, Kiss Pálné kat. iskola igazgatója, Pfeiferne Varjú Marianna hitoktató, Gyuriczáné Szabó Erzsébet adminisztrátor, Balog Péter sekrestyés, továbbá: Ungvályi János, Ambrózi László, Szabó Zoltán, Ambrózi Lászlóné, Szabó Zoltánné, Uhrin Péter, Varjú László, Dr. Palya József, Elek Miklósné, Elek Miklós. Póttagok lesznek: Uhrin Zoltán, Várfi András, Hanyecz Margit, Gellai Imre, Szakalos Tibor.

JANUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

1. Péntek:	Szűz Mária, Isten Anyja (Újév)
3. Vasárnap:	Vizkereszt
10. Vasárnap:	Urunk megkeresztelkedése
13. Szerda:	Szent Hiláriusz püspök és egyháztanító
15. péntek:	Remete Szent Pál
18. Hétfő:	Árpád-házi Szent Margit
20. Szerda:	Szent Fábán pápa és vértanú, Szent Sebestyén vértanú
21. Csütörtök:	Szent Ágnes szűz, vértanú
22. Péntek:	Szent Vince diakónus és vértanú
25. Hétfő:	Szent Pál apostol megtérése
26. Kedd:	Szent Timóteusz és Szent Titusz püspökök
27. Szerda:	Merici Szent Angéla
28. Csütörtök:	Aquinói Szent Tamás áldozópap és egyháztanító

Karácsony ajándék az endrődi templomnak

Karácsony napján, délben érkezett. Katona Sándor ismét egy nemes felajánlást tett. Templomunk orgonájához egy eredeti. Laukhuff fűjtatót ajándékozott. A Németországban dolgozó fiúk - Takács Mátyas, Szentpéteri Boldizsár. Köles Zoltán, Szilágyi Ferenc, Kokauszki János, Smiri Sándor, Mészáros Zoltán - is csatlakoztak a szép felajánláshoz.

Pár évvel ezelőtt fel kellett újítani a szelládát. Már akkor jelezte a mester, hogy most már megérdemelte az orgona egy komoly fűjtatót. Anyagi helyzetünk nem tette lehetővé a házi készítésű fűjtató lecserélését.

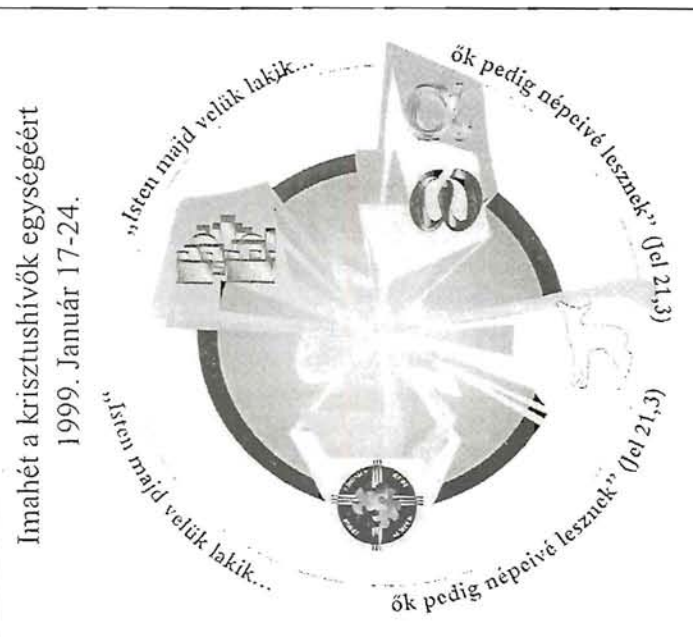
Orgonánk állandó karbantartó mestere vállalta, hogy annak ellenére, hogy szabadságát tölti karácsony és újév között, beszereli az új motort. December 29-én ez is megtörtént.

Az eredmény csodálatos: nincs motorhang, csendes az orgona. Most már megszólalnak, és szépen szólnak bizonyos sípsorok: Salicional, Eol hárfá, és Vox caeleste. (ez az átlagemberek nem sokat mond, ezért nagyon hétköznapi módon kifejezve: kb. 3 millió Ft értékű, régen meglévő regiszter - sípsor - lett használható. Kiegyenlítettbb a levegőellátás, és az orgona teljes művét. (tutti) lehet használni, mind a 29 regisztert.

Egy-egy jó karban lévő orgona nagy értéket jelent. Anyagilag, és eszmeileg egyaránt. Orgonánk értéke a becslések szerint több mint 30 millió forint. Ez nemcsak az egyházközség, hanem a város értéke is, a nemzeti vagyonnak is része.

Köszönjük a segítséget.

I. L.

II. Atya, te sokat fáradsz értünk...

Kiteljesedett. Brazíliáig lelkipásztor voltam és itt pászorrá lettem. Mit értek ez alatt? A pásztor a nyáj egészével törődik, nemcsak egy szegmen-tummal. Mint lelkipásztor, többnyire a hagyományos pap-képnek és az elvárásoknak megfelelően cselekedtem, azaz jobbra egy-egy plébániát adminisztráltam, liturgikus funkciókat végeztem. *Itt a jézusi küldetésnek megfelelően, gyógyítottam a testet, oktattam az elmét és ápol-tam a lelket.* Jó volt felfedezni ezt a teljességet, az hogy az "egészség" valójában egész-séget jelent.

A hagyományos keretben is elkötelezettje voltam a gyermek és az ifjúsági pasztorációnak. Mivel itt csak erre voltam szentelve, mint a hal a vízben lubickoltam.

Jó volt látni, meg tapasztalni és megélni a "mi vagyunk az egyház" gondolatot, melyhez erősen kapcsolódik a klérus szolidaritása, és nép mellett állása. Bizonyos szempontból ez is újdonság volt számomra. A közel négy év alatt papságom új oldalát és értelmét fedezhettem fel és gyakorolhattam. Köszönöm az Úrnak, és kérem Öt, adja meg a folytatást.

Az elmúlt időszakban rengeteget tanultam az élettől és az emberektől. Az embert az általa birtokolt javak (tárgyak) és pozíció alapján értékelő európai kultúra után felüdülést jelentett a braziliai emberek élet-megközelítése.

ÖNVALLOMÁS BRAZÍLIÁBÓL

Felfedezték, hogy azért vagyunk, hogy éljünk. A legnagyobb emberi hivatás ez. Éljenek bár a legszegényebb nyomortanyán, az életet megünne-pelni bármelyik pillanatban készek. Ez a pozitív felfogás nagyon sokat segített a nehézségek leküzdésében. Annak ellenére, hogy a braziliai társadalomban az osztályok között nagy az űr és elkasztosodott, valamiképpen meg van a szoli-daritás. Igaz, elsősorban a külvárosok és a vidék népében. Az utca népe és az utcagyerekek között járva soha nem kaptam, annyi kedvességet, emberséget, szolidaritást, mint ott. Tudjuk, hogy sokszor éheznek, és mégis, amikor ételhez jutot-tak azt megtörték, és a felét nekem nyújtották: "Atya, te sokat fáradsz értünk".

Az elmúlt három és fél év meghatározója lett életemnek, sőt azt is mondhatom legszebb szaka-sza. Rengeteget tanultam és tapasztaltam. Meg-tanultam az életet értékelni, és amit nagyon fontosnak tartok, másokért szenvedni. Az a fajta szenvedés, amit egy szülő érez gyermekek el-vesztésén, amit Isten érez kegyelme tékozlásá-skor. Nagyon igazat adok Calcuttai Teréznek, amikor ilyeneket ír: "A szenvedés önmagában nem ér semmit, de az a szenvedés, amely Krisz-tus szenvedésében részesít csodálatos dolog." És "szenvedés nélkül munkánk csak szociális

munka lenne, ami jó és hasznos, de nem lenne Jé-zus Krisztus műve, és nem része a megváltásnak." Ez a munka nagyon igénybe veszi az embert. Idő-ről időre meg kell találni a feltöltődési alkalmat, mert az erőszakkal, a halállal, pusztulással nem le-het huzamosabb ideig együtt élni.

Személyiségek, akik példaként hatottak rám:

Jeremiás, aki nem fogadja el a megszálló ki-rály kedvező ajánlatát, hanem elnyomott népével vállal közösséget.

Freidanametz, a verbita rend misszionáriusa, aki ugyan elindul a menekülőkkel, de lelkiismer-te arra indítja, hogy visszaforduljon, és az üldözöt-tekkel maradjon; visszaszökik a megszállt zónába.

Calcuttai Teréz, aki felfedezi hivatásában a hivatást, és teljesen elköteleződik a szegények legszegényebbeinek, akikben a megtört Jézust ta-lálja meg. Személyes élményem is van vele kap-csolatban, amikor 1994-ben, Írországbán találkoztam vele és ő megáldott.

Oscar Romero aki a fejlődés embere. A konzervatív, a klerikális pap/érsek fokozatosan felfe-dezi, hol van az ő helye: a nép az elnyomottak, kirekesztettek mellett. Ezek érdekeit élete feláldo-zásával is védelmezte. "Egy érsek meghalhat, az Egyház soha."

Valaki egyszer megkérdezte: "Ki ad neked mindehhez erőt?" Azt válaszoltam, az eröm az Is-tennel való küzdésből ered. Valóban, megannyi-szor álltam harcban Istennel a kicsikért. Bizony, nem volt könnyű a hitet megtartani, a gyerekek szenvedését és pusztulását látva! Ugyanakkor e gyerekek Isten iránti éhsége is meghat. Abban a pillanatban, amikor ráérezek emberi méltóságuk-ra, Isten felé is nyitottak lesznek. Ez sok erőt és vigaszt ad. Számomra - leginkább - a gyerekektől érkeztek a dicséretetek és visszajelzések. Olyanok, mint pl. a kis 12 éves Alex, aki élelem térdelve és lábamat átkarolva így könyörgött: "Az Isten szerelmére, el ne menj!" és az a 16 éves nagylány, akinek a neve Bata, mikor megnyugtattam őket, hogy távozásommal a program nem szűnik meg, és lesznek emberek, munkatársaim, akik látogat-ni fogják őket, ezt mondta: "László atya, te nem látogattál minket, hanem velünk voltál és küzdöt-tél értünk!"

KÁRPÁTI LÁSZLÓ

Az utcagyerekek egy templom mellett, a földön alszanak...

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Hft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo biancos

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

Fax (66) 386-896

(30) 457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Régi gyomai mesterségek II. rész

A csordás

Még egy hivatásos kürtöse volt a községnek: a csordás, aki hajnalban - mint Móra Ferenc híres elbeszélésében - összetülkölte a gazdaházakból a teheneiket. Szent Mihály napján ő jött a pásztorbérért nagyanyámékhoz: zsákkal a kialakított búza meg árpa s egyéb járandóságok átvételére. (Nagyanyámékát említettem, nem nagyapámékát, mivel a több földet nagyanyám hozta mint nagyszülője a hához, s így ő kezelte a pénzt, de a bériőkkel az elszámolást természetben azért a „gazda”, nagyapám intézte, aki két vékás földet hozott ugyan a házasságba, de „szép ember volt Szilágyi Ferenc”, ahogy nagyanyám emlegette, így hát tizennygy évesen őt választotta, s szülei beleegyeztek.)

A kisbíró

A harangozón, az újságoson, meg a gulyáson, a csordáson kívül még egy hangszeres alkalmazottja volt a községnek: a kisbíró, vagyis a községi dobos, aki a fontosabb közölni valókat kidobolta, „közhíré tette”, nem lévén akkor még vezetékcsatlós rádió vagy kábeltelevízió, avagy az ötvenes években divatba jött hangos bemondó - népszerű nevén: lömbölda

A kidobolás hirdetés - legalábbis Gyomán - már százötven éve így működött. Ezt az öreg Orlai Petrich Sámuel mezőberényi csizmadia mesternek a festő Orlai Petrich Soma rokona és barátja atyjának följegyzéséből tudjuk, aki megírta, hogy 1849 vészterhes nyarán Mezőberénybe tartván családjával, a költő betért a gyomai községházára, elfogatot kérve kocsijához, a kimerült, elfáradt lovak helyére. Nagy meleg volt, július: bíró uram, meg a Csatt nevű jegyző a lócán elheverve hűsölt, mikor a költő betoppant a szobába:

- Hát, nem nagyon van - mondotta kedvetlenül álmából felzavarva a bíró, föl se kelve helyéről.

- Aztán van-e igazolványa az úrnak? - kérdezte unottan a jegyző.

A költő átnyújtotta iratait, mire a jegyző föl pattant, mint akit kígyó csípett meg.

- Keljen fel bíró uram, a mindenségét, tudja ki áll előttünk? Petőfi Sándor! Hogyne volna elfogadunk! Persze, hogy van, amennyit csak tetszik! - s küldte is a kisbíró, hogy dobolja ki, hogy a községbe érkezett Petőfi Sándor! Akit aztán, lovait kifogva maguk vontattak be szeke-restül a községháza udvarára, ahol a dobszóra egybegyűlt sokasághoz lelkesítő beszédet intézett... s ez is jól bizonyítja, Gyoma maig élő irodalomismeretét és irodalomszeretletét, pedig hol volt még akkor Kner Izidor könyvnyomdája, hol volt még akkor a könyvosináló, írókat vendégül látó Kner nyomda?

Hát ilyen nevezetes hirdetéseket, sajnos, nem hallhattam a kisbírótól (pedig egyszer Vésztőre utazva, a csatlakozásra várva a vasútállomástól a református templomig a Kossuth Lajos utca akkor még meglévő szép vadgesztenye fasora alatt Bartók Béla is végigsétált, és vendége volt Kner Izidornak Mórincz Zsigmond (megírta egy riportjában is) Kner Imre házában több neves író és tudós megfordult, Móra Ferencről Fülep Lajosig, a művészettörténész.)

Az én gyermekkoromban ilyeneket doboltak ki: friss marhahús kapható a mézszárszékből 16 filléres áron, vagy olcsó bor érkezett ebbe vagy abba a kocsmába, avagy a háborús időkben, hogy a gyújtólappokat, a repülőőről szórt röpédulákat büntetés terhe alatt be kell szolgáltatni és a légóltalmi elsőtitést szigorúan be kell tartani. A doboló kisbíró mindig ezzel a mondattal kezdte a szövegét: „Közhíré tételik”, népes gyerekcsereg, kísérté, akárcsak a cirkuszosokat. Még a háború alatt, illetve után, az orosz világban is működött egy ideig ez az intézmény (akkoriban a kötelező közmunkáról, a rádiók beszoállításáról), de aztán átvette helyét a hangszóró, a vezetékcsatlós rádió, a kötelező beadásokra, beszoállításokra figyelmeztető szövegekkell...

A fagyaltos

Még egy hangszeres „közszolgálati” feladatot végző alakjáról kell megemlékezni a község életének: a fagyaltosról, aki a kétkerekű fagyaltos kocsit tolvá maga előtt, mint ikergyerekek mamája a babakocsit, a fogantyúra szerelt kis rézcseggel adott hírt a forró nyári napokban a tölcseeres, hideg nyalókáról.

Akire emlékezem, Fekete István volt, s neve ellenére talpig fehérbe volt öltözve, a fején az ernyős sapkája is fehér volt, akárcsak a kocsit, és benne a citromfagyalt. Öt fillérért adott egy-egy gombócot a fényre, félgömb alakú nyeles kanálával, a három-négy féle készítményből. Pesten a jegesek járták csengővel az utcákat - amikor még a villamos hűtőszekrények helyén jégcszekrények voltak - de ők a jóval nagyobb rézcseggel rázták, harsogván: Jeges! Itt a jeges! S ahogy a technika fejlődésével az ő szakmájuk is megszűnt a jéggyárakból kikerült fényes jéghasábkokkal (melyeknek már a puszta látványa is hűsített), úgy kerültek múzeumba - ha odakerültek - az egykori kerekcsengős fagyaltos kocsik is Gyoma utcáiról, s ha akad is még ilyen a vásárokon: gumiból van a kereke, mint kerékpároknak, s lábbal kell hajtani őket, mint a biciklit - a csengőjük azonban nem bicikli csengő, sőt nem is használnak már hangjelzést (legújabbban pedig a Family Frost nevű amerikai fagyaltgyártó cég használ dallamos kürtjelzéseket a városban szerzte furikázó szállító autón).

A rézcseggő már véglegesen a kicsikók nyakába került, akiket a „motorizáció” sajnos kezd kipusztítani a világból, akárcsak a tűzokokat, akik még nyolc-tíz fős csapatokban sétáltak - persze jó nagy távolságban - a dévaványai határban lévő varsányhát földünk szélén, ahol még réti sást is lehetett látni, az elhagyott tanyák kútgelein, és a jegenyefákon vércsék fészkeltek. A régi világ tűzokjai, rétsaisai, pusztluloban, csak míg a tűzokok megmaradásáról legalább a vadvédelmi területen gondoskodnak, azok a régi mesterségek, mint például a debreceni mézeskalácsütés - örökre eltűnőben.

SZILÁGYI FERENC

Kevés szó esett eddig a Barátság IFI csapatáról. Pedig megérdemlik az elismerő szavakat. Remek őszi sorozatot produkáltak. Íme az eredmény, melynek végén 37 ponttal (az élen állókkal egyenlő pontszámmal!) a második helyre verekedtek fel magukat:

Baja	Barátság	1:3
Barátság	Békés	4:0
Battonya	Barátság	0:0
Barátság	Hódmezővásárhely	1:1
Jamina	Barátság	1:1
Barátság	Örkény	6:1
Kerekegyháza	Barátság	0:0
Kisújszállás	Barátság	0:2
Barátság	Mezőberény	3:0
Kunszentmárton	Barátság	0:0
Barátság	Makó	1:0
Csongrád	Barátság	0:1
Barátság	Szajol	1:0
MALÉV	Barátság	0:1
Barátság	Mélykút	2:0

A TABELLA ÁLLÁSA:

1. Hódmezővásárhely 15 11 4 - 52:12 37.

SPORT

2. Barátság 15 11 4 - 27:4 37.

3. Baja 15 8 3 4 35:24 27.

Továbbá: 4. Kerekegyháza, 5. Békés, 6. Jamina, 7. Makó, 8. Mezőberény, 9. Mélykút, 10. Csongrád, 11. Battonya, 12. MALÉV, 13. Szajol, 14. Kisújszállás, 15. Örkény, 16. Kunszentmárton.

Az együttes tagjai: Hanyecz, Imre, Szántai Zs., Pelyva Z., Kónya R., Katona Cs., Kiss A., Farkas R., Palyusik G., Wagner M., Bella T., Pintér K., Szakálos G., Farkasinszki L., Rófusz T., Fekécs B., Papp K.

Legeredményesebbek: Bella T 7 góllal, Pintér és Palyusik 4-4 góllal

Ezek a fiúk már a Barátság SE. megalakulása előtt is „kölyök csapat” gyanánt edzettek Pelyva Miklós keze alatt. Beérett, komoly fiatal együttes! Különösen a védelem jeleskedett, amit csupán a négy gól is bizonyít. Ebből hármat 11-ből, egyet pedig szabadrúgásból kaptak.

Az őszi szezon alatt egyetlen kiállítás történt (Kónya) A tartalékok szereplését a begyűjtött sárga lapok tették szükségessé.

Köszönjük Pelyva Miklósnak, hogy megalakulás óta fáradhatatlan és hasznos munkát fejt ki. Kezdetben, mint játékosedző, majd mint az IFI egyszemélyes vezetője is!

Ugyanígy köszönjük Gaál „Pistának” azt, az évek óta folyó önzetlen munkát, amit a serdülő-kért végez!

Egyébként a csapat-építés és a Sport Telep fejlesztése soha nem tapasztalt hozzáértéssel, és odaadó lelkesedéssel folyik. Kívánjuk, hogy koroná ékesítse a vezetők munkáját és a játékosok tudását!

Legújabb hír: Február 17-én a Bozsik stadionban a Honvéd profi csapata ellen játszik edzőmérkőzést a Barátság. Aki nem hiszi „járjon utána”.

Kívánjuk, hogy 1999 feledhetetlen év legyen, s 2000-ben lépjünk feljebb a dobogón!

Hajrá Barátság!

MÁRTON GÁBOR

Vendéglátással kapcsolatos számadások a 18-19. századi Gyomán

Levéltári kutatásaim alkalmával több esetben kijegyeztem - mintegy mellékesen - konyhai műveletekhez szükséges bevásárlások „ínycsiklandozó“ tételeit. Hiszen kisebb képzelőerővel ezen ízes kitételekből szinte maga elé gondolhatja az emberfia a korabeli „ünnepélyes étkezések“ főztjeit, sültjeit. Ünnepélyes étkezéseket írtam, mert ezek az elszámolások, előljárósági látogatások (szándékosan kerülöm a régi okmányok latin szavait, a jobb érthetőség kedvéért) alkalmával történt nyersanyag vásárlások a konyhák számára. A bevásárlással, beszerzéssel megbízott „belső ember“ - hivatalnok - rendkívül, pontos alapossgal a legkisebb tételek feltüntetésével, mondhatni fillérre kihozva számolt el megbízójának. Ezek az étkezések lehettek világiak s egyháziak is, tudniillik történhetek a református esperesi látogatás, községi előjáróságot ellenőrző megyei uraság, a református egyház iskoláiban alkalmazott tanítók felügyelete alkalmával. Mindegyik esetben „nadrágos emberek“ azaz hivatalnok-tanult emberekhez illő étkezések, étkek milyenségéről alkothatunk képet magunknak, de meggyőződésem, hogy nem sok mindenben tért el ez az étrend az egykori telkes jobbágy gazdák étrendjétől, legfeljebb ilyen extrákban mint: kávé, rizskása, citrom.

„1815 Esztendőbeli Visitatio alkalmosságával esett költségek; Ugymint 1. Boltbéli 9 frt. 12 kr. (krajcár), Lúd 1 forintjával 2, Csirke hat darab 3 fr., egy icce téjfel 36 krajc. egy meszely pájinka 1 fr., 12 font hús 3 fr., 23 és fél icce bor 16 forint és 27 krajcár.

Összevetésképpen álljon itt néhány egyházi „hivatalbéli“ fizetése akkoriban; A prédikátoré (lelkipásztor) 100 vonás forint készpénzül, sertésre 12 forint, a földje szántásáért 9 forint, Búza 120 véka, árpa 120 véka a szokott ráadáson kívül, szénaboglya 12, egy mázsa só, 100 font faggyú, (a világításhoz), egy mázsa hús alkalmásint elosztva, 12 icce vaj szükséglet szerint elosztva, 6 öl fa, 10 akó bornak kincstári jövedelemmel való kiáruztatása, s minden falubéli tehénnek, juh esztringálnak egyszeri fejése, azaz teje (esztriga=féjő juhnyáj). Ezenkívül mind lágyliszt, mind derálás elegendő, fűteni való nád s egyebek elegendő (az elegendő itt azt jelenti amennyire szükség van), ezenkívül szokott „stolare“, Gyomán ez egy sessio föld=34 hold, 1 hold 1200 négyszögöl I. classisbeli, (vagyis első osztályú, minőségű) és 22 hold kaszáló rét. Legelőre hajthat igazókröt 8-at, lovat 9-et, tehenet 23-at, sertést 16-ot a communitas (a község) költségére.

A rektori fizetés (mondhatni, az igazgató tanító) 34 forint, búza 12 köböl, árpa 12 köböl, prédikációs halottól 8 és fél krajcár, énekszós halottól 6 krajcár, minden gyermek után egy véka búza, egy véka árpa, 15 font faggyú világításra, 50 font hús, 2 öl fa, asztali költség 100 forint (a faggyútól kezdve nem gyermekenként, hanem összességiben), fél sessio föld (vagyis 17 hold), az asztali költség kifejezetten vendégek tartására szolgál, gyermekekenként jár neki augusztusban egy csirke, az búzáját, árpáját ingyen örleti.

1816-ban kiadva examenkor (vizsgálat, vizsgáztatás) 11 font marha húsért 22 krajcárjával számítva fontját, 4 frt. 2 kr.-t, 8 font bárányhúsért 30 kr.-val számítva 4 frt. 2 kr.-t, két tyúkért 2 frt.-ot tojásért 30 kr.-t rizskásáért 36 kr.-t (1816 április 10-dikén)

Előtte 1816 április 6-án vacsorára kiadtam 8 font húra 2 frt., 56 kr.-t. Két tyúk 2 frt. tojás 12 krajc. rizskása 21 kr.-árt. 12 icce bor, 1 icce 24 krajcár.

1816 szeptemberi vizitációkor 1 lúd 3 frt., egy nehezék sáfrány 1 frt., egy pár citrom 30 kr. szegfü bors 24 krajc., 18 icce bor 12 krajcárjával, 15 font hús 18 krajcárjával fontja, kávé, cukor 3 frt. alma 1 frt., téjfel 1 frt., egy meszely paprika, Gyuláról hozódott saláta, vereshagyma (ára nincs feltüntetve) Nagyvállásról hozódott 2 és 1/4 akó serital(megjegyzés: az uraságnak itt volt serfőzője),

1820 pünkösdi legátusnak vacsorára másfél font hús, túró 2 garas ára, vaj 3 garas ára, 3 icce bor „kettőnkre“. Ebédre 1 és fél font húsból leves, 1 garas ára tej, apró szöllő 2 garas ára, 2 garas ára vaj, 1 icce bor. Vacsorára 1 csirke 5 garasért, 4 tojás 1 garas, 1 frt ára húsból leves, apró riskásával, 3 garas ára, 1 icce bor, fehér. Ebédre készítettem egy malacot fehér vágott lével, felit sülvé, következő ebéd, másfél font hús lével, 2 felit sülvé, következő ebéd, másfél font hús lével, 2 fibarány hús pergelve (azaz pörköltként), 1 icce bor. Reggel pájinka 1 gara ára...ebéd, csirke borsóval...Ebéd; ököryelv két és félfontnyi, egy negyed lat mazsola, sült malac...

Egy vőfénykönyv (gyomai illetőségű) „kínálata“, kivonatossan; ...marhahúsleves fő mintegy kilenc akó, (a főtt húshoz) tejfeles torma van egy hétre való,...van kása húsz akó (főtt kölsekása),... fő a disznó feje ecetes tormával, ugyanannak füle másféle mártással, fő a paprikáshús, a javából négy tinót vágattunk,...túrós lepénnyel van húsz nagy hombár tele, van háromszáz tepszi jó zsiros derelye, de hát még a tengernyi rétes mazsolával, béles is van egy tíz köbölös hombárral, érzi is a muzsikás, szagát az orrával, alig is bír szegény mostan a gyomrával...

Tán ennyi elég is lesz egyenlőre... Jó étvágyat!

Cs.SZABÓ ISTVÁN

MINDENT EGY HELYEN A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.

(telefon: 66-386-611.)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,

- ragasztók, zárok, vasalások, - és linóleumok
PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZA
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALJZAT KIEGÉSZÍTŐ.

Az ablak teszi a házat

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1.

Tel/Fax: 66/386-328

**Garancia!
Minőség!
Kedvező ár!**

Gellai Cipő

GYOMAENDRÖD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

Megkérdeztük az illetékest...

Szűcs Imre vállalkozót, aki városunkban a kábel tv telepítési és üzemeltetési jogát elnyerte, hogy mi az önkormányzattal kötött szerződés lényege? Milyen ütemben és területileg milyen szisztéma szerint haladnak a munkálatok, előre láthatóan mikorra várható, hogy az endrődi városrész polgárai is élvezhetik ezt a szolgáltatást? - Előljáróban szükséges, hogy megfogalmazzam, mi is valójában a kábel tv: a fejjálmóson összeállított műsorok kábelen való eljuttatása a fogyasztóhoz. A gyomaendrődi kábel tv hálózatán 19 műsor van, ezt mind a fejjálmóson műholdvevő, és földi vevőegységek, különböző műszaki berendezések segítségével vesszük, összeállítjuk, majd kábelen, illetve később az endrődi részre egy optikai kábelen továbbítjuk. Ez utóbbit, - vagyis az optikai kábel - felállítását nagyjából az 1999-es év derekán tervezzük, és el kell mondani, hogy elég költséges, de műszakilag jelenleg a legkorszerűbb megoldás, ami garantálja, hogy a fejjálmóstól több kilométerre eső városrészben is jó képminőséget biztosítsunk. Az Önkormányzattal, illetve ezt megelőzően a Polgármester úrral '97 őszén tárgyaltunk először. A részemről indult kezdeményezéshez pozitív hozzáállást tapasztaltam. Mindazonáltal tudomásul kellett vennem azt a tény is, hogy a Hivatal illetve az Önkormányzat ezt a szolgáltatást támogatni nem tudja, ami érthető, ha meggondoljuk, hogy a város költségvetésére a jó minőségű ivóvíz bevezetése többszáz milliós nagyságrendű terhet ró. Rendelkezésemre bocsátott viszont a Polgármesteri Hivatal bérletelési kötelezettség nélkül egy helységet, a Kolmann Lakótelepen, a TURINFORM iroda mögött, amennyiben vállaltam, hogy a fejjálmóst saját költségemen megépítem, és előzetes díjbeszedés nélkül beüzemelem a lakótelepről jelentkező lakásokat. Ez '98 húsvét táján meg is történt. Anyagiak tekintetében mi azóta is ezt a gyakorlatot követjük, - jöllehet erre engem már a későbbi szerződés nem kötelez, - de jelenleg, és a jövőben is így szeretnénk folytatni, senkitől előre egyetlen fillért sem veszünk fel, csakis a szolgáltatás megkezdésétől kezdve fizet a fogyasztó. Ezenkívül munkánkat segíti az Önkormányzat azzal, hogy nem kell fizetni kommunális adót azoknak, akik a kábel tévé hálózathoz csatlakoznak. Ezen túlmenően szerződést kötött az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezettel, ahol a fogyasztók 1-3 év alatt részletekben is törleszhetik a díjat, a beüzemelését követően. Mindezek ellenére az előzetes felmérés - melynek során közel hétezer szórólapot juttatunk el a Posta közreműködésével minden házba, illetve lakásba, - kicsit lehangolóan bizonyult a visszajelzés, mert alig 650 volt, vagyis kevesebb, mint 10 %. Látni kell azonban azt is, hogy Gyomaendrődön az elmúlt néhány évben vezették be a gázt, a telefont, építettek új utakat és a csatornahálózatot. Ezek mind-mind a napi kiadásokat meghaladó anyagi terheket róttak az érintett polgárokra. Azt a sok keserű tapasztalatot sem feledhetjük, amit előtünk több sikertelen próbálkozás okozott, hiszen van olyan polgár, aki már befizette a kábel tv díjat, és se szolgáltatást nem kapott cserébe, sem a pénzt nem látta viszont, így bizalmatlansága teljesen érthető. Nekünk tehát bizonyítanunk kell először, hogy elnyerjük a bizalmat, számottevő tőkét

mondhatom, hogy kezd beérni munkánk gyümölcse, hiszen a legrafináltabb reklámnál is többet ér, az, hogy akik már nézhetik a kábel tévét, elmondhatják, hogy mi teljesítettük minden ígéretünket, úgy a csatornák számát, mint a kép minőségét, vagy az esetleges hibák gyors elhárítását illetően. Üzemeltetési költségünk is szerénynek mondható, a ('98-ban 500 forint '99-ben havi 600 forint) néhány városban ennek két-háromszorosát fizetik a fogyasztók. Azt, hogy területileg milyen szisztéma szerint haladunk, részben a fejjálmósi elhelyezkedése határozza meg. Ezt itt volt célszerű megépíteni, hiszen a városi stúdió, pl. a Városházáról egyenes adásban követheti az önkormányzati testületi üléseket, és egyéb rangos városi eseményeket. Innen kiindulva terveztük meg részben az un. gerincvezeteket, melyekre a különböző utakat, utcákat lakótelepeket fémkábelben csatlakoztunk. Jelenleg mintegy 250-300 házat és lakást kötöttünk be. A vásártéri Lakótelep befejezése után a Kossuth úttól a Körös-partig, és a révlaposi rész baloldali részéig következik. Haladásunk az időjárás függvénye is, mivel fagyott kábellel nem dolgozhatunk. De az ilyen "holt-idő", amikor nem kábelezhetünk, szervezésre használjuk fel. Ennek hatékonysága is meghatározó tényező, hiszen kábel tévés kollégáim, akik már telepítés helyett jórészt csak üzemeltetési feladatokat látnak el, rendelkezésre bocsátanak szakembereiket, amennyiben a jelentkezők száma ezt indokolná. Meggyőződéseim, hogy erre szükség is lesz, és így 1999 végére nagyon sok lakásban nézhetik mind Gyomán, mind Endrődön a kábel tévét.

- Mondana még néhány szót a Városi Stúdió üzemeltetéséről?

- Az üzemeltetés műszaki feltételeinek biztosítása az én feladatom. A műsor szerkesztésére több jelentkező közül Hornok Ernő újságíróval sikerült olyan kapcsolatot létesíteni, mely több érdeket képvisel. Ő a reklámstúdió és a TURINFORM amúgyis nyitvatartó ügyfélszolgálatát számunkra is ellátja, így be lehet fizetni az üzemeltetési díjat, be lehet jelenteni az esetleges panaszokat, vagyis jelentkezni lehet csatlakozási igénnyel.

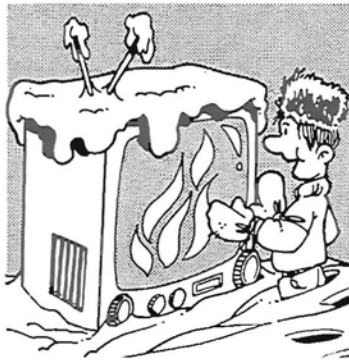
- Ne marad más számunkra, mint hogy mi is tegyük meg, ami tőlünk telik, vagyis akik még nem jelentkeztek, tegyék meg; vagy a TURINFORM irodán, vagy Szűcs Imre úrnál a 352-085, vagy a 06-30-9217-346 telefonszámokon. Részletfizetési igény esetén az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezettel részletes felvilágosítást kaphatnak.

Köszönöm a beszélgetést, munkájához jó egészséget és sok sikert kívánok, a VÁROSUNK szerkesztősege, és a magam nevében.

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

E riportból most már tudhatjuk, hogy a gyomai településrészben hol folytatódik a telepítés. Sajnos azonban arra, - a bevezetőben is feltett - kérdésre, hogy az endrődi településen, mikor kezdődik a kábelfektetés, és hogy az endrődi településrészben mikor nézhetnek kábeltévé adást, nem kaptunk választ. Sajnáljuk.

(SZERK)

Ebből az alkalomból szívesen tesszük közzé Gyuricza László levelét, aki úgy hiszük - mindannyiunk örömét és köszönetét is kifejezi.

.. Hornok Lajosné Németh Eszter, tanárnő, Városi Könyvtár ny. ig.

Gyomaendrőd
Szélmalom u.22.

Kedves Eszter!

Köszönöm, hogy megtisztelt legújabb „gyermeké”, az Endrődi Füzetek 6.számával, amely a Föld nélkül...címet viseli. Lélekemelő, torokszorító, a múlt és a jövő elválaszthatatlanságát kifejező, gerincegyenesítő cím ez. Megrendítően szép és kifejező a címlaldalon, Bella Rózsa rézkarca. Pilinszky-díjas festőnk zseniáli-

Megjelent az Endrődi Füzetek 6. kötete

san jeleníti meg az elnyomottak, az elesettek, az éhbéért dolgozók megaláztatásait, az ember és a föld kapcsolatában meglévő embernyomorító egyenlőtlenséget a családjáért, a sok éhező szá-jért mindent vállaló, bolygónkat körülgyalogoló elődeinket.

Külön szeretném kiemelni, Tímár Antal: Amerikások c. tanulmányát. A történész szemével, felelősségével, a tárgyalt kor szereplőivel való szeretetteljes azonosulás képességével, meggyőzően, rendkívül sok adattal érvel. Színesen ír, ha nem kellett volna állandóan vigyázni a tanulmány terjedelmi korlátaira, még gazdagabbak lettek volna. Hiszem, hogy tanulmánya forrás értékű. S remélem, hogy kiinduló alap további kutatásaihoz, feltáró írásaihoz.

Meg kell írnom Önnek, hogy ma még talán nem eléggé felismert a helytörténeti kutatások, feltárások, időt, energiát és fáradságot jelentő munkák értéke, megbecsülése. Hiszem, hogy az utódaink, nem tagadják meg az elődök nemes törekvéseit, fáradozásait.

Köszönöm Önnek munkáját. Sikeres áldozatos életútján további stációkat, újabb kutatók bekapcsolását, hitet, szellemi és fizikai erővé akkumuláló tudatot, hogy Magának Eszter: még sok dolga van. Ehhez kívánok: erőt, egészséget.

Magamnak, még egy kis időt, hogy közös álmunk, az Endrődi Füzetek sorozat valamennyi száma elkészüljön, hogy megérjem ezt.

Nagylapos, 1998. december 21-én

Barátsággal nyújtja kezét
Gyuricza László"

HÍREK ERDÉLYBŐL

„megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.”

Kós Károly, 1925.

ÉV VÉGI GONDOLATOK ERDÉLYBŐL

Igazán nem lehet panaszkodni, hogy Romániában unalmasan telnek a hetek, a hónapok. A gazdasági helyzet, sajnos, egyre rosszabbodik. Az emberek nagy része mind nehezebben él. Ám, mindig történik "valami"! Most legújabbban a miniszterelnök bejelentette, hogy kb. hat hónapot kér a parlamenttől, - s a lakosságtól, - hogy a gazdasági reformot végrehajtsa. (Miért nem lépett eddig?) Románia megint válaszut előtt áll: Nyugatra, vagy Keletre menjen? A volt kommunista erők az utóbbit szeretnék. A kormány hat hónap alatt pótolni akarja az elmulasztottakat, most a következők a kárt okozó nagyvállalatok bezárása, és ezzel az újabb munkanélküli hullám, a társadalmi feszültségek fellángolása. A Nagy Románia Párt kolozsvári nagygyűlésén kilátásba helyezték a katonai diktatúrát, a koncentrációs táborokat egyes nemzetiségek számára (magyarok, cigányok?). S a többi politikai párt hallgat! Egyedül csak Constantinescu elnök tette szövé, hogy e megnyilvánulások türethetlenné. Közben folynak országszerte a tüntetések, a romló gazdasági helyzet miatt, a gyárak, a bányák bezárása miatt. Tüntetnek az egészségügyben dolgozók is a rossz körülmények s a kevés pénz miatt. Szidják a magyar egészségügyi minisztert, Hajdú Gábort, miközben az egészségügy kevesebbet kap a költségvetésből, mint a nemzeti jövedelem 3%-a. Tüntetnek az egyetemisták is, a rossz egyetemi körülmények miatt; kevés az ösztöndíj, rossz a menza, kevés bentlakás. A jászvárosi (jasi) gyűlésen a diákok még azt is követelték, hogy Ukrajnában azon a

részen, ahol románok élnek (Bukovina) legyen önálló román egyetem. Ez eddig rendben is lenne, de ezen a gyűlésen követelték azt is, hogy ne legyen se önálló magyar egyetem, se un. magyar-német (Petőfi Schiller) egyetem se! (Erre mondják, hogy megáll az ész!) Tehát, a diákok, akik azért harcoltak, hogy demokrácia legyen, emberi jogok, igazság, stb., most pedig a nacionalista uszítás hatására azt akarják, hogy egyeseknek legyen levegőjük, másoknak ne! Itt kell elmondanom, hogy az egyik nacionalista párt megtámadta a bukaresti táblabírószágon a magyar egyetem alapítását, s a bíróság kimondta, hogy az egyetem alapítása alkotmányellenes! (Azt nem indokolták, hogy miért!)

Tehát kedves magyar barátaim, kedves olvasóim! Így zajlik az élet nálunk. De fel a fejjel! Hadd mondjam a költővel: "lesz még szülő, lesz még lány kenyér"!

Boldog Új Évet kívánok kedves olvasóinknak!

STARK LÁSZLÓ

Szemelvények a Bihari Napló December 15-iki számából.

"Tele a tartály" című cikkből Szeghalmi Örs írása.

"Minden jel arra utal, hogy ismét megkérdőjelezheti az RMDSZ kormányzati szerepvállalásának időszerűségét... A koalíciós szövetségek vezetői ugyanis egymásután üdvözölték, illetve használták ki a bukaresti fellebbviteli bíróság megsemmisítő jellegű döntését. A bírák, mint ismert, úgy döntöttek, hogy nem érvényes a Petőfi-Schiller (Egyetem- SZERK.) létrehozásáról szóló kormányhatározat. Radu Vasile miniszterelnök a hét végén még jól fészültnek igyekezett mutatkozni, amikor a hatalmi ágak szétválasztásának bizonyítékát látta a döntésben, és diplomatikusan csak annyit mondott: a kabinet még mérlegeli, fellebbezzen-e... A legnagyobb kormányzóerő egyik alelnöke Rermus Opris úgy fogalmazott, hogy a bírói testület döntése "kiutat jelenthet abból a helybejárásból, amelyet okozott, hogy a végrehajtás engedett az RMDSZ túlzott követeléseinek." A politikus úgy látja, hogy a "fellebbviteli bíróság megmentette a kormányt a szégyentől"...

Az sem jelentett volna egyébként előrelépést, ha a kabinet konfrontálódik az ellenzékkel, és fellebbez a PSTE érdekében, hiszen véget nem érő folyamat újabb szakasza kezdődött volna csak ezzel. Bár még ez is így megtörténhet, - hiszen döntés még nincs - hogy az erővonalak már megint kirajzolódnak. Így viszont legalább tisztább a kép: se egyetem, se koalíciós együttműködés, se RMDSZ-kiugratástól, előrehozott választásoktól való félelem..."

Karácsonyi ünnepség a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában

December 18-án talán az év legsötétebb, és ködös délutánján három órakor megtelt az iskola gyönyörű karácsonyi díszben álló aulája. A szülők és vendégek meghatottan élték át a gyermekek karácsonyi műsorát.

A negyedik Adventi gyertya gyújtása előtt, a plébános és a káplán atya kezükben egy-egy égő gyertyával, a vonatkozó olvasmánnyal megkezdték az ünnepséget. Ezt követően egy hófehér hosszú ruhás kislány, mint egy valódi angyal meggyújtotta a 4. adventi gyertyát is, és mind a négy évfolyam tanulói, a „kicsiktől a nagyokig”, igen színvonalas, karácsonyi műsorral ajándékozták meg a hallgatóságot. Gyönyörködhattünk már a több szólamon előadott furulya, valamint a trombita, klarinét, hegedű szólókban is, és az énekkar meghatóan szép, kristálytisztá - mint a karácsonyi csengő - hangjában. Öröm volt hallani a gyermekhangon elmondott imádságokat, karácsonyi énekeket és prózai jeleneteket, verseket.

Az iskola növendékei és tanárai ezzel a másfél órás ünnepséggel igazi lelki ráhangolódást adtak a jelenlévőknek a karácsonyi ünnepekre. Köszönet érte.

Császárné Gyuricza Éva

Mária néni meséi

Jóska meg a Bogáncskirály III.

Gyerekek! Ugye emlékeztek még Jóska kalandjaira Bogáncsországban? No, most folytatom a mesét.

- Ébredj, te hétalvó! - nyitotta rá az ajtót sebbel-lobbal a bogáncskirály. - Ki az ágyból szaporán! Hát nem tudod, milyen nap virradt ránk?

Jóska megdörzsölte szemét, és már éppen mesélni kezdte, hogy mi csoda álma volt holmi pogáncsemberekről, mikor hirtelen ráébredt, hogy biz ez nem is álom. Lám a bogáncskirály is itt van, hiszen ő költögetett és nem a nagymama.

Aztán egyszerre csak nagyot dobban a szíve.

- Hűha! Hiszen én most nem is Jóska vagyok, hanem kicsi királyfi! - kergette messze a maradék álmat is szeméből az emlékezés, - ma lesz a lakodalmam!

Na, ennek már a fele se tréfa. Ha így áll a dolog, akkor igazán illő lesz felkelni. Nem várakoztathatom meg a vendégsereget, és a világszép mátkámat. Kiugrott az ágyból, és magára akarta kapni kurta kis nadrágját, ujjatlan ingecskéjét.

- Így akarsz odaállni a lányom elé? Hát nincs ennél díszesebb öltözeted? Olyan, mint ami királyhoz illik? Csak nem hozol szégyent ránk!

Puff neki! A lagziba készülõ völegény szemét egyszeriben előntötték a könnyek. Akárki láthatta, hogy itt bizony eltörött a mécses.

- No, azért nem kell mindjárt pityeregni! - zsörtölődött morcosan a király. - Az igaz, hogy ha már kitaláltál egy ekkora birodalmat, magadnak is álmodhattál volna egy ölfözet ruhát. De ha már így esett, üsse kő! Majd előszólltom az udvari szabómat, s azok szempillantás alatt bíborba, bársonyba takarnak.

Jóska szipogott még egy kicsit, amikor a király elkocogott, de nem sok ideje volt rá, mert egyszeriben ott termett előtte egy csörgő sipkás emberke. Hajbókolva átnyújtott neki egy cifra selyembugyogót, egy felemás köntöst, és egy, a magáéhoz hasonló csörgősipkát.

- Itt az ünneplőd, kicsi királyfi! - bízta őt kuncogva - öltözz bele szaporán, mert már türelmetlenül vár a szép Tüske Böske királykisasszony.

Mit csűrjem, csavarjam, Jóska belebújta a suhogó selyembe, fejébe csapta a csörgő sipkát, és azt mondta, hogy mehetünk.

Mehettek is, csak hogy nem a királylányhoz, mert előbb át kellett haladniuk egy fényes, pompás termen. Abban pedig ott szorongott már egy seregnyi vendég. Csupa udvari főméltóság: feleségestől a főkamarás, főkincstárnok, főpohárnok, s még sok egyéb fő-fő. No, és természetesen a szomszéd királyok, kutyástól, macskástól. Amint meglátták a két bugyogós alakot, egyszeribe kitört a kacagás a díszes dámákból:

- Nini! - hajtogatta a derekukat jobbra is meg balra is a tomboló jókedv. - A bogáncskirálynak két bolondja is van! Jaj, de mulatságosak.

Volt is mit hallgatni a szomszédos királyoknak. Duzzogtak a királyné asszonyságok, hogy bezzeg másnak két bolond is jut, nekik meg csak fél, mert liliputi a kis istenadta. Már aki otthon szokott igazságokat a fejükhöz vágni.

Az egyik királyné úgy felfújta magát a méregtől, hogy szűk lett a terem neki magának is. A vendégek csaknem kiszorultak.

Mikor a Bogáncskirály meghallotta, hogy mi a harag

ok, nagylelkűen így szólt:

- Egyet se bosszankodjon feleséges szomszédasszony, mert még ki talál pukkadni! Ha már így ráácsingózott a bolondjaimra, hát rúgja meg a macska, válassza ki, amelyik a gusztusát formázza, aztán legyen a kelmedé!

Hogy mi történt ezután? Megtudhatjátok a következő számból.

BÉKE

(Ugye tudjátok? Január 1. a Béke Világnapja.)

Kicsi Kati este

Aput így kérdezte:

- Édesapa, kérlek szépen,
Ha te tudod, mond meg nekem,
Hogy mi az a béke?

Apu rámosolygott,

S csupán annyit mondott:

- Kerek arcod mosolygása
A napsugár ragyogása,
Látod, ez a béke.

A polcon a mackó,
Teli cukros zacskó,
Piros alma, édes álom
Elringató puha ágyon,
Látod ez is béke.

Égbeszálló hinta.

Túrós palacsinta,
Derűs, kedves óvodátok,
Benne vidám óvodások,
Ez is mind, mind béke.

Jól tanuld meg, Kincsem!

Ennél szebb szó nincsen.

A madarak röppenése

ezt írja a tiszta égre:

- Béke! Béke! Béke!

A verset és a mesét írta:
IVÁNYI MÁRIA

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piackepés áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (fenyő fűrészáru, Interspan bútorlap szigetelőlemezek, kartonplasztlemez...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u.11.

Telefon: (66) 284-301

Trodalmi oldal

“NEVETÉSNEK SZÁNTAM”

(Megjelent Ámen... Ámen c. Kötetben)

Timár Máté 1942-ben

Kedves jóemberem, Eurázsia határán, az Uralban, Páll Mócsi bá, Gidófalváról - aki szerint székeknek a hetes szám is páros -, ott hadifogság hét-kínok évadján, mindössze kétszer törölte meg könyvharmatozta szemét. Amikor vöröskeresztes lapon Édesanyjának halála hírére vette, s amikor arról hírelte hívséges Rozálija, hogy a legnagyobb leánykát, Rebekát, szolgálatba kellett állítania Brassóban, mivel igen savanyú az élés. Csakhogy az én ragaszkodó Mócsi bátyám e két alkalmat is átöltöztette, amikor okának felőle érdeklődék. Ilyenformán: “Nevetésnek szántam,

hadapród uram, csakhogy kicsinyded melléje sikerede!” S hogy ez mennyire székel sorsjellemző, azt nem bizonyítja egyéb, minthogy szinte szószerint megismételte Dr. Palló Imre Kossuth-díjas, Kiváló Művész, a Magyar Operaház igazgató-énekes, vagy három évtizeddel később, szépvölgyi kertemben, illatozó flekken sütés közben. Éspedig:

“Amikor odahaza Mátisfalván bejelentem a sikeres érettségim tiszteletére felszolgált fatányéros berbecstokány bekebelezése után, hogy szívem szerint a Zeneakadémia Operaénekesi Tanszakán tanulok tovább, amiben patrónusom, a kálvinistaságomat is elnéző Gróf Mikos János udvarhelyi apátplébános, a későbbi szombathelyi püspök is gyámolít, huncutkáját vakargatva így felelt édesatyám: “Nem dúskálunk ugyan a földi javakban, Emre, de kimódoljuk, hogy inkább fiskális legyél, aki a köszönést is fizetségért vizsgonozza. Ejsze a mű nemzettségünk bukfenhányó komédiással még nem szolgált. De ha ezután es nyomná a bögyedet a nóta, ha megéljük, akár doktor úr képen is dalolhatsz”

Így sorolta múltját a hetvenesen is asszony-vadítóan toldimiklósi Palló Imre bátyám, amit az úgyszintén rostonszemes Tamási Áron csupán így véleményezett: Khm! Magánhangzótlan torokköszörüléssel. Azonban ez is elegendő vala a folytatás előcsalogatásához, a bakszenes parázsgödör melletti faderék-ülőkéken trónoló megbízatása kíséretében. Miközben én sütogető főhadsegéddemmel, Dr. Ambrus Pál szentegyházi élbírközőval egyre eredményesebben csordítottuk a még éhen kíváncsiskodók nyálát. Akik nem valának mások, mint Imre bátyám oldalbordája Montágh Dusyka, Mária nővérem, sógorom, Plathy Pál vezérezredes, a Rákóczi-kancellár ivadék, a szatmári Korányi András professzor, Áron úr későbbi orvosa, és a székel fejedelem valamelyik soros szerelme, akinek becses személye azonban kihomályosult vénülő emlékezetemből.

“Szófogadó legényke valék - honosult vissza a nagy ének-művész ifjúságának régmúltjába -, reabolinték az atyai akaratra, s a főpásztori ajánlásokkal egyidőben lettem jurista, és

énekesinas. Melyek közül az első a doktorátus déerjével bé is rekesztetett, míg a másodikra a koporsómra honcsikálódik majd az ámen. Még a kapitányságot is hangommal szereztem vala a fronton, hiszen a golyókapkodás helett a főtiszt uraimék énekeltek hátrább, s az ezüst medáliák is mérföldekkel visszább találtak reám a front háta mögött, ha atyám-uram “vitéz úrnak” tisztelt is a tábori lapon. Holott az énekesi miveltom bajosan juthatott a fülébe, mivel még harminc táján is afelől tudakozótt román királyos bélyegzetű levélben, merre található Budapesten az ügyvédi irodám, mert tiszteletesünk Ravasz László püspök meghívására erre-felé készül, s “csábítgatja.”

“Hát akkor kied is igenvalóst megszorították a fiskálissággal, mint az árvíz-ringatta szénaboglyán az a bizonyos recsenyédi kutya - kanalizott közbe mórízva a sámsoni erjú Ambrus, egymás között Pálocska -, most már tehát csak az a bog-olozó valóság a soros, miképpen szabadult.”

“Rangosan. Atyám-uram délután érkezett patyolatharisnyásan. Bérautóval vártam, s este már vittem es az operaház igazgatói páholyába, a királyival szemben, melyben Horthy Miklós kormányzó úr foglalt helyet, családjával, megillető kíséretével. Hary Jánost énekeltem, s felvonás-szünetben inaltam atyámhoz, ezért a dicséretért: “Hát fiam evvel a tálentummal kántor lehetnél akár az anyavárosban es!” Míg a Főméltóságú Úr az elvárható tisztelgésemmel így érdeklődött: “Mondja kedves Palló, ki az a deréktartású székel, ott atalányirányomban, ahonnan idefáradt?” “Az Édesatyám, Főméltóságú Uram!” S ennyiért: Becsüljenek meg véle a következő szünetben! Amihez ez a jóságosan-szépséges Főméltóságú Asszony ezt csicseregte hozzá: “Elvárjuk!” Na, te Fennvaló Úristen! Dehát, ha így rendeltetett, légyen! Hiszen nem féltettem én ugyan atyám az udvarképességtől, csak az ádamcsutkám férhetetlenkedett a helyén, miközben indultunk a következő felvonás-szünetben. Adjutáns nyitotta előttünk az ajtót, hasra se estünk s a légy mégis az édestejbe fulladt. Mert amikor az államfő felállott az édesatyám tiszteletére (aki egykorú-forma volt vele), névadóm összekoppan-totta a csizmasarkát, és jelentkezett, úgy ahogyan a kiegyezés környékén tanulta: “Zájne Kóniglihe Májesztét, ik Korporál Péter Palló melde gehozam, zum Befél fortréte!” (Királyi felség! Palló Péter tizedes alázatosan jelentem parancsára megjelentem) Bevallom se köpni, se nyelni sem tudtam, bár nem is akartam, de a kormányzó úr tengerész-bravúrja megoldotta a bogot. Átölelte Palló tizedest, szépséges neje párnás széket tolt alája, s úgy elkezdettek cimboráskodni, mintha mátsfalvi Matyi zsidó csapszékében vasárnapdélutánoztak volna.

“És mi lett a végszó? - bőbeszédűsködött ezúttal Tamási Áron, a színpadokon is rangosan otthonos.

“Az, hogy még az én szemöldökömet gyomlálta meg atyám, amikor szóvá tettem, hogy Horthy Miklós kormányzó, nem király, tehát nem is felséges, csak főméltóságú, amitől névadóm az indulat pírjába borult: “Admirál és országfeje es, miért lenne tehát kevesebb, mint az a csöpögős-orrú vén Ferenc Jóska? Hát nem láttad, hogy milyen felséges volt vélem?” Hátráznom illett: “Még szemé es béharmatozott felségében. De az atyámurasmé es.” Csakhogy megintlen a tanorok árokába léptem, mert édesapám így replikázott: “Mindketten az üsmerkedés illendő mosolyának szántuk, csakhogy kicsinység melléje sikeredett!”

Mindannyiunknál, mivel zsebeinkből legalább öt kendő legyen elő a szélben...

S nálam azóta is, harminc-néhány eszetendőknek multával, valahányszor a belvárosbamenés közben a Hármashatárhegy felé nézek, ahol a történet színhelye, a valamikori szépvölgyi tündéerkertem már régen a másé...

TÍMÁR MÁTÉ

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

MILAN KUNDERA: A LÉT ELVISELHETETLEN KÖNNYŰSÉGE

(Fordította: Körtvélyessy Klára. EURÓPA
Könyvkiadó Bp.)

"...Ahhoz, hogy a szerelem felejthetetlen legyen, úgy kell röpködni körülötte az első pillanattól a véletleneknek, mint madaraknak assisi Szent Ferenc vállánál." (64.p.) - vélekedik az író. S hasonló "aforizmaszerű" megállapításai bőven megférnek a regényben.

A kezdő oldalak filozófiai fejtegetéseinél tartottam még, amikor az asztalomon nyitott könyv megragadta unokám figyelmét. Elidőzött rajta; bele is lapozott. Évtizedek elválasztó súlyát tette semmivé az az öröm, ami az én sudár-szép-okos-ifjú-leánykám szeméből felém sugárzott: "ez a legjobb könyv, amit mostanában olvastam" - mondta "Kundera legjobb regénye". (de gustibus non est disputandum; vagyis az ízlések különbözők, mondja a latin közmondás).

Tovább olvastam... Valóban érdemes volt... Izgalmassá, érdekfeszítővé vált Tomas és Tezera - a főhősök - sorsát nyomon kísérem... Sabine, Franz, s mind a többi szereplő is, kik feltűntek a regény-

ben; valóban figyelemre méltó szereplőnek bizonyultak... az a környezet; háttér, mely sorsunk színtereként a regény lapjain felsejlik: Csehszlovákia megszállása, - a varsói szerződés csapatai által (1968) - a regény hőseinek elmenekülése; majd visszatérése. Sorsuk; mely képzettségük, tehetségük - korábbi egzisztenciájukat tagadó munkavégzésre kényszerítette őket... Átélehető, átérezhető az olvasónak. (Hiszen a regényolvasó szereti, ha az író egy átélhető, más világba repíti őt). S elgondolkodtató. A regényt kísérő "filozófiát" is közelhozó. A regény gyakran az író életéről (is) szól... Ám, Kundera szerint, főleg nem az íróról: "...a regény azt vizsgálja, mi az emberi élet a csapdában, amellyé a világ vált" (285.p)

Kundera, Milan (Brno, 1929 április 1) cseh író, költő, publicista. L. Kundera neves zenetudós fia. Filozófiát és zenetudományt tanult, majd a prágai filmfőiskolán folytatta tanulmányait. Ugyanitt dolgozott; világirodalmat tanított. 1970-től csupán írással foglalkozik. Publicisztikai tevékenysége miatt, az 1968-as politikai események nyomán súlyos bírálatok érték. 1975 óta Franciaországban él. Első regénye Magyarországon az 1967-ben írott "TRÉFA", 1968-ban Rubin Péter fordításában jelent meg, melyben könnyed- súlyossággal leplezte le a pártállamot, ám nálunk mégis akkor csak kevesen olvashatták; könyvvarusítási forgalomba ugyanis már nem került, mivel a személyi kultusz csehszlovákiai színterének ragyogó parodizálását adta, ezért bevonták. Azóta, újabb kiadásokban hozzáférhető. Kunderának az itt ismertetett mellett még számos regénye van. "Az élet máshol van" (La vie est ailleurs) c. Párizsban megjelent műve (1973) elnyerte a Prix Medicis Etrager díjat. (Szabad fordításban: díj, Külföldieknek) Elbeszéléseinek, regényeinek újszerűsége racionális, az érzelmen túl, főleg értelmi hatásokra apelláló stílusával, írói megoldásaival aratott s arat világszerte elismerést és sikert. (Forrás: Világirodalmi Lexikon, Bp. 1979. Akadémiai Kiadó)

M. KONDOR VIKTÓRIA

Hírek az irodalmi világból

"Három költő - három könyv"

Ezzel a címmel hívta versszerető könyvbarátait a Budapesti Belvárosi Könyvkiadó könyvbemutatójára, 1998. december 16-án a HELIKON könyvesházába.

Gergely Ágnes: A barátság éveiből c. kötet huszonöt régebbi és huszonöt újabb versét Széchenyi Ágnes irodalomtörténész, a verseket mélyen átérző elemző előadása vitte közel a hallgatókhoz, s legyőzhetetlen igényüket, hogy a kötetet tanulmányozzák.

Széles Klára a már halott Székely János tordai születésű erdélyi költő: Virágok átka c. válogatott versei kapcsán ismertette a költő egész életművét.

Ferencz Győző irodalomtörténész a mindössze 26 éves ifjú költő G. I. László: "Menekülő szonettek" c. művét elemzve hívta fel a hallgatóság figyelmét egy nagyon tehetséges fiatal költőre.

Az est vezetője Mezei András ismert-neves-költőnk; bevezetőjében annak örömét fejezte ki, hogy e pénz-centrikus világban ily sok költészet iránt érdeklődő hallgatót üdvözölhet.

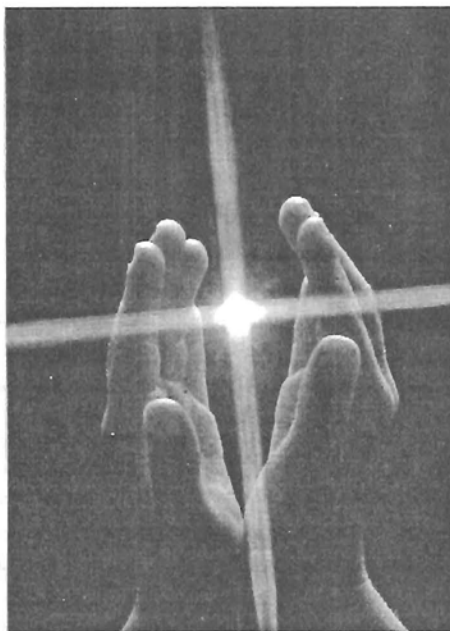
Zárszavában a hallgatóság részvételét megköszönve, annak a meggyőződésének adott hangot, hogy napjainkban is, amikor a verseny, a pénz, a polgárosodás a mindennapok fő motíválójá, különösen értékes a költészet; hiszen a költő önmagából kreatívan teremt mindig valami újat; s ez a kreativitás az élet minden momentumában fontos.

M. K. V.

Gergely Ágnes újabb verseskötetének bemutatására februári számunkban visszatérünk.

(A SZERK.)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Özv. BARTIK JÓZSEFNÉ SCHUBKÉGEL ZSUZSANNA, aki a Hunyadi u.30-ban lakott, hosszas betegség után, 85 éves korában '98. december 19-én visszaadta lelkét teremtőjének. Temetése december 28-án volt. Gyászolják: két unokája és családjuk és menyé.

Özv. BOGYA SÁNDORNÉ ORAVECZ MARGIT, aki a Kulich Gy. u. 24-ben élt, rövid szenvedés után 72 éves korában '98. december 28-án halt meg, temetése december 30-án volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk, eltartói és rokonai.

BORÓK JÁNOS, aki lakott az Október 6. lakótelepen élt, tragikus hirtelenséggel, 54 éves korában elhunyt '98. november 17-én, temetése hamvasztás után. Gyászolják: édesanyja, társa, gyermekei és unokája, és testvérei.

Özv. BORÓK JÁNOSNÉ CSEREGI JUDIT, aki lakott a Vásártéri ltp. 30/A/1. sz. alatt, hosszas szenvedés után 87 éves korában '98. december 7-én, temetésére december 14-én

került sor. Gyászolják gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

CSERENYECZ ELEK, a Bánomkerti u.6. sz.-ban lakott, amikor 80 éves korában, rövid szenvedés után visszatért Teremtőjéhez '98. december 9-én, temetésére december 15-én került sor. Gyászolják felesége, gyermekei és családjuk.

DÚZS KÁROLY, lakott Vásártéri Ltp. A ép.-ben, rövid szenvedés után, '98. december 20-án elköltözött az élők sorából. Temetése '99. januárjában hamvasztás után lesz. Gyászolják: 3 gyermeke és családjuk, élettársa, rokonai és ismerősei.

FARKAS ANDRÁS, az Eötvös u. 10.-sz. alatt lakott, rövid szenvedés után 83 éves korában '98. december 13-án visszaadta lelkét Teremtőjének, temetése december 18-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és unokái.

HANYECZ JÓZSEF IMRE, aki lakott a Korányi u.17-ben, '98. december 1-én, hosszas betegség után, de mégis váratlanul elköltözött az Örök Hazába. Temetése december 4-én volt. Gyászolják: leánya, unokája, testvérei és rokonai.

HORNOK MÁTYÁS, aki a Sugár út 14/1-ben élt, hosszas betegség után, '98. december 13-án, visszaadta lelkét Teremtőjének 85 éves korában. Temetése december 19-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk.

HUSZKA ROZÁLIA, aki a Mátyás kir. út 1. sz. alatt lakott, 72 éves korában váratlanul az Örökkévalóságba költözött, '98. november 18-án. Temetése Pusztaszeren volt. Gyászolják: testvérei és családjuk, Mag Lajos atya, és az egyházközség tagjai.

IMRE ELEKNÉ MOLNÁR MÁRIA, aki a Kazinczy u. 13-ban élt, '98. december 22-én 53 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése december 30-án volt. Gyászolják: férje, négy gyermeke, három unokája, rokonai és ismerősei.

IVÁNYI ZOLTÁN, aki a Szélmalom u. 3 sz. alatt élt, tragikus hirtelenséggel, 63 éves korában '98. december 16-án elhunyt, temetése december 23-án volt. Gyászolják: két gyermeke, két unokája, rokonai és ismerősei.

KOLOCH JÁNOS, a Losonci u. 17-ben élt, 73 éves korában hosszas betegség után elköltö-

zött az élők sorából '98. november 20-án. Temetése 25-én volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk.

NÉMET IMRE, aki Öregszőlőben a Szarvasi út 13-ban élt, hosszas betegség után 79 éves korában távozott az Örök Hazába, '98. december 18-án. Temetése december 23-án volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk.

MÉSZÁROS ISTVÁN, aki Könyves Kálmán u. 11-ben lakott, hosszas betegség után 85 éves korában '98. december 20-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése december 22-én volt. Gyászolják: felesége, négy gyermeke és családjuk.

Özv. POLÁNYI LAJOSNÉ CZIKKELY MÁRIA, aki a Kacsóh Pongrác u. 2 sz. alatt élt, rövid szenvedés után '98. december 12-én 73 éves korában lehunyott. Temetése december 21-én volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk.

SZEDLÁK SÁNDOR, aki a B. Molnár u. 12-ben lakott '98. december elsején 73 éves korában hunyt el. Temetése december 7-én volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk és testvérei.

Özv. TÍMÁR VENDELNÉ ZÖLD ROZÁLIA, aki a Bajcsy Zsilinszky u. 47-ben élt, rövid szenvedés után '98. december 13-án 92 éves korában távozott az Örökkévalóságba. Temetése december 17-én volt. Gyászolják volt férje testvérei és családjuk.

Özv. TÍMÁR LAJOSNÉ KATONA TERÉZIA, aki a Sugár út 90. sz. házban élt, rövid szenvedés után '98. november 20-án, 90 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése november 26-án volt. Gyászolják: testvéreinek gyermekei és családjuk és az ismerősök.

VARJÚ IMRÉNÉ KÓNYA KRISZTINA, aki a Budai Nagy Antal út 22/1- sz. alatt élt, tragikus hirtelenséggel '98. december 20-án hunyt el 74 éves korában. Temetése december 23-án volt. Gyászolják: férje, három gyermeke és családjuk.

VÉGER ISTVÁNNÉ PELYVA ANNA, aki a Polányi u.6 sz. alatt lakott, '98. december 7-én hosszas szenvedés után 59 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetése december 11-én volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk.

„ÉPFE“ - vállalkozó

közületi-, vállalkozói-, magánrendelőknél teljes körű építőipari, szakipari és festő munkákat, azok tervezését, szervezését,

lebonyolítását anyagbeszerzéssel vállalja.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL RENDELKEZÜNK.

BARKAFA részlegünk igényes rendelőknek egyedi, művészi kivitelű faszobrász, fafaragó munkákat készíti.

Mintaterem, iroda: Gyomaendrőd, Blaha L. u. 12/1.

Vezető: Barta László

Tel: 06-60-481-041. (06-66-285-659) Fax: 06-66-386-896.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT ÉS KATALÓGUST!

GYERMEKCIPIÓ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.

(Öregszőlő, Kondorosi út)

Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

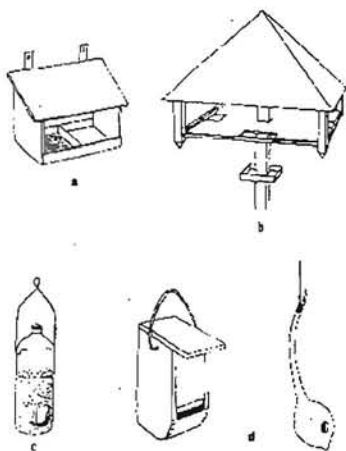
Téli madáretetés

A kertészkedő, a természetszerető ember szívesen hallgatja munka, séta, pihenés közben a madarak csodálatos énekét. Csak a hangjuk alapján árulják el, hogy a sűrű lombok között rejtőzködnek.

Télen, amikor az ágak csupaszok, megfigyelhetők, ahogyan keresik a táplálékot. Kártékony rovaraink nagy része elpusztul a hideg idő beálltával, de ugyancsak élve maradnak a peték, lárvák, bábok tömege milliói számban. Ezek a hideg alatt a fák repedéseiben, összesodródott levelekben a földtől a fa legfelső ágvégeig megtalálhatók.

Ha nem lennének hasznos madarak, nem teremne gyümölcs, a fák kopaszok maradnának, mert elmaradt a téli tisztogató munka.

Egy pár adat a rovarok tömeges szaporodásáról: a házi légy szaporulata 5 hónap alatt több millió, a levéltetű szaporulatát számokban alig lehetne kifejezni, de van olyan rovar, amely naponta testsúlyának kétszázszorosát fogyasztja el falevelekből.

Vidékünkön - erdő hiányában - a kertkultúránk legjelentősebb énekes madara a cinegék közül a szécinege. Hasaalja sárgás színű, közepén fekete csik húzódik a farktolláig. A feje fekete, a szeme alján fehér színű, szárnytolla feketés, nyak alatti része a hát felé kékeszöld tollazatú. A cinegék (cinkék) nem vonuló madarak, egész évben nálunk tartózkodnak. Egyedenként nagy mennyiségű rovar fogyasztanak el naponta, hiszen ez főtáplálékuk. Egy fecske nyaranta egymillió legyet pusztít el. Viszonylag a cinegék elég szá-

porák, mert évente két alkalommal költenek, és így 10-12 fiókát nevelnek fel. (Lombos erdeink lakói a barát és kékcinege, de természetesen más énekesmadár is él itt.)

Hideg, havas télen a táplálék megszerzése sok gondot okoz nekik. Napokig tartó ónos, zúzmarás időben nem tudnak táplálékhoz jutni, és ilyenkor sok elpusztul közülük. Valamennyiünknek érdeke, sőt emberi kötelessége segíteni, különösen a legzordabb, leghidegebb időszakban. Általunk történő etetéssel ők tovább tisztogatják a fákat, bokrokat a kártevők-től.

A legalkalmasabb táplálék számukra a napraforgó-, dinnye-, tökmag. Szívesen csipegetik kikötött marha, birkafaggyút, de a húskéteket is. Nagyon ügyeljünk arra, hogy **kenyeret ne adjunk a madaraknak!** Ugyanis a bélszatornákba bejutva erjedésnek indul, és bélhurutot idéz elő. Ügyeljünk továbbá arra is, hogy **az etetés folyamatos (naponta) legyen.**

Saját magunk is készíthetünk etetőt fából, lopótökből. Csodálatos látvány, amikor a kis cinkék repdesnek az etető körül. Olyan helyre tegyük az etetőt, ahová macska nem tud feljutni.

A pintyfélék, rigók, vörösbegyek nagyon szeretik az apró magvakat, főtt burgonyát, konyhai hulladékokat, sárgarépat.

Légnyomás - légnyomásmérés

A mezőgazdasági termelés egyik meghatározója az időjárás; az optimális mennyiségű csapadék, napfény, hőmérséklet. Hozzásegítenek jobb termés eléréséhez. (Ezenkívül természetesen fontos a vetőmag, agrotechnika, növényvédelem stb.) Ezért most ismerkedjünk meg az időjárás egyik elemével, a légkörrrel, illetve a légnyomással.

Földünket levegőburok, atmoszféra veszi körül. Ennek a légkörburoknak a vastagsága több száz kilométer. A földfelszínén sűrűbb, majd felfelé haladva fokozatosan ritkul. Bizonyára sokan tapasztalhatták azt, hogy hegyre felfelé haladva bedugul a fülünk és nem hallunk jól. Ez a csökkenő külső nyomás következménye. A levegő átlagos nyomása minden négyzetcentiméternyi területre egy kilogrammal azonos. Ez a nyomás 760 milliméter magas higanyoszlopot tud egyensúlyban tartani. Az ilyen légnyomásmérőt barométernek nevezzük. Ilyen mérőeszközt csak a meteorológiai állomások használnak, illetve szemléltetés, bemutatás céljából középiskolák.

A higanyos légsúlymérők kényesek, törékenyek, terjedelmes műszerek, ezért helyettük a lakosság dobozos fémsúlymérőt használ (aneroid, mely azt jelenti, hogy "levegőnélküli"). Ez egy fémből készült korong alakú, hullámos felületű, rugalmas doboz, amelyből kiszivattyúzzák a levegőt. A külső, növekvő légnyomás a fémdobozt összenyomja, a csökkenő légnyomásra pedig kitágul. A doboz rugalmasságából adódóan, a légnyomás okozta változás áttételek segítségével mutatót irányít. A mutató milliméterekre beosztott számlap felett mozog és jelzi a légnyomás nagyságát. A számlapon ilyen felírás olvasható: derült, változó, szép idő, eső. Tulajdonképpen ezeknek nincs komoly jelentőségük. Ugyanis olyan értelmezést vált ki bennünk, mintha az időjárás csak a légnyomástól függne! Pedig ez nem így van, mert az időjárás függ még hőmérséklettől, szélerősségtől, a nap kisugárzásától stb.

Megjegyezni kívánom, hogy a lakosság körében elterjedt dobozos (szelencés) légnyomásmérő kévsé mutatja a légnyomás változását. Ennek oka az, hogy a fémdoboz tágulása, összehúzódása az áttétel miatt kévsé jelzi az értékeket. Ezért felmerül a kérdés, van-e jelentősége a lakosság körében elterjedt dekoratív, lakást díszítő dobozos légnyomásmérőnek? Válaszom, hogy nem sok. Ma már a tévében a műholdak, a számítástechnika segítségével nyomon követhetjük az időjárást (felhők vonulatát, a levegő hőmérsékletét, ciklonok kialakulását) naponta többször is a rádióval együtt.

HUNYA ALAJOS

AGRO ÁRUHÁZ

Nagy választékkal,
bő árukészlettel várja vásárlóit.
Most vásárolja meg téli eszközeit!
(Hólapát, gumicsizma, esőköpeny stb.)

Vásároljon hasznos és praktikus
ajándékokat itt, az üzletben.
Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20 9527-032 és
(06-66) 386-274

